

Inhoud

■ Communicatieactiviteiten 2012 succesvol	2
■ SMK brengt stakeholders samen	3
■ 'Digitaal optimaal': Acht nieuwe SMK-websites!	4
■ SMK personeelwisselingen	5

MILIEUKEUR

■ Eerste datacenter met Milieukeur voor klimaatbeheersing	6
■ Barometer Duurzame Evenementen ondersteund door convenant	7
■ Project Water ABC: gewasbeschermingsmiddelen in water blijvend terugdringen	8
■ Ontwikkeling Milieukeur certificatieschema voor duurzamere teelt van Afrikaanse druiven en citrusfruit	10
■ Hutten begeleidt vier telers naar Milieukeur	11
■ SMK-discussiebijeenkomst groene elektriciteit	13
■ 100% Pure Energie uit Nederlandse wind en zon	14
■ Asperges. Het 'witte goud' met Milieukeur	15
■ LOF. Nu ook het Milieukeurcertificaat voor de witloftrek	15
■ Ontwikkelingen Milieukeur	16

EU ECOLABEL

■ Schonere was met Tricel	19
■ Vipack. Schoner sopje voor de vaat	20
■ Roto Smeets behaalt het EU Ecolabel certificaat voor gedrukte producten	21

BAROMETER DUURZAME BLOEMIST

■ "Binnen no time contacten met nieuwe klanten"	22
---	----

BAROMETER DUURZAAM TERREINBEHEER

■ Waterschappen geven het goede voorbeeld	23
---	----

GROEN LABEL KAS

■ Groen Label Kas en de glastuinbouwsector 2012 - 2013	25
■ Restwarmte voor tuinders in Zeeuws Vlaanderen	26

MAATLAT DUURZAME VEEHOUDERIJ

■ Eerste konijnenstal gecertificeerd voor de Maatlat Duurzame Veehouderij	28
---	----

SMK is de natuurlijke partner voor bedrijven, branches, ketens, overheden en organisaties bij het ontwikkelen, beheren en toetsen van transparante duurzaamheidscriteria. Ook maakt SMK aan deze criteria gerelateerde benchmarksystemen en geeft op projectbasis advies bij het verduurzamen van producten, diensten of processen.

SMK-Nieuws is een uitgave van:

SMK
Alexanderveld 7
2585 DB Den Haag
Tel. (070) 358 63 00
Fax (070) 350 25 17
smk@smk.nl
www.smk.nl

Redactie:

SMK, Dröge & van Drimmelen

Vormgeving:

IJzersterk, Rotterdam

Druk:

Drukkerij De Bink, Leiden FSC-gecertificeerd

Papier:

SMK-Nieuws wordt gedrukt op Biotop, FSC gecertificeerd papier en is geproduceerd zonder toepassing van optische witmakers en chloorhoudende bleekmiddelen.

SMK-Nieuws ontvangen?

SMK-Nieuws is gratis. Als u dit magazine wilt ontvangen stuur dan een e-mail aan smk@smk.nl met uw naam, bedrijf/organisatie, functie en adresgegevens.

E-mail service

Via www.smk.nl kunt u zich aanmelden voor de e-mailservice van SMK. U bent dan nog sneller op de hoogte van actuele ontwikkelingen.

Twitter:

Volg SMK op Twitter:
http://twitter.com/#!/SMK_Keurmerken

©SMK. Artikelen uit het magazine SMK-Nieuws zijn eigendom van SMK en mogen onder bronvermelding worden overgenomen.

p.6 Eerste datacenter met Milieukeur voor klimaatbeheersing

Nog geen jaar na publicatie van de criteria legt het Zoetermeerse datacenter Colocenter de lat hoog door de certificering met Milieukeur Klimaatbeheersing bij datacenters.

6

11

p.11 Hutten begeleidt vier telers naar Milieukeur

Hutten uit Veghel heeft voor haar duurzame huislabel De Guijt vier telers begeleid naar de certificering voor Milieukeur. De culinaire dienstverlener is zo enthousiast over het project dat ze inmiddels is gestart aan een volgend traject met een coöperatie van twaalf duurzame landbouwers.

p.20 Schoner sopje voor de vaat

Reinigingsmiddelenproducent Vipack heeft sinds dit voorjaar een EU Ecolabel productcertificaat. Dat geldt voor een afwasmiddel dat via inkooporganisatie Superunie onder verschillende merknamen in een groot aantal Nederlandse supermarktketens wordt verkocht.

p.26 Restwarmte voor tuinders in Zeeuws Vlaanderen

Een artikel over certificering voor Groen Label Kas, Milieukeur en mogelijk het gehele gebied van het nieuwe glastuinbouwproject Glastuinbouw Zeeuws Vlaanderen.

p.28 Eerste konijnenstal gecertificeerd voor de Maatlat Duurzame Veehouderij

Het familiebedrijf Groenewoud uit het Brabantse Vinkel had onlangs de primeur. Als eerste konijnenstalhoudster in Nederland behaalde de onderneming het MDV certificaat voor haar duurzame konijnenstal.

DUURZAMERE TEELT VAN AFRIKAANSE DRUIVEN EN CITRUSFRUIT

SMK GAAT OVER DE GRENS: OP DIT MOMENT ONTWIKKELT SMK EEN MILIEU-KEUR CERTIFICATIESCHEMA VOOR DE DUURZAMERE TEELT IN ZUID-AFRIKA VAN DRUIVEN EN CITRUSFRUIT. KEES RIJNHOUT VERTELT NAMENS OPDRACHTGEVER JAGUAR THE FRESH COMPANY OVER HET DOEL HIERVAN.

p.10

WATERSCHAPPEN GEVEN HET GOEDE VOORBEELD

NEGEN VAN DE 24 WATERSCHAPPEN ZIJN INMIDDELS GECERTIFICEERD OP HET ZILVEREN NIVEAU VAN DE BAROMETER DUURZAAM TERREINBEHEER. EEN MOOI RESULTAAT, DAT ZORGT VOOR HEEL WAT HECTAREN TERREIN WAAR ZONDER GEBRUIK VAN BESTRIJDINGSMIDDELEN GEWERKT WORDT.

p.23

COMMUNICATIEACTIVITEITEN 2012 SUCCESVOL

BUSINESS-TO-BUSINESS

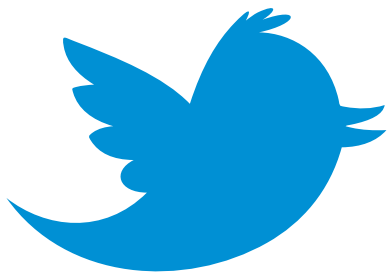
De communicatiestrategie van SMK is erop gericht om professionele doelgroepen (business-to-business) te bereiken. Er wordt informatie uitgewisseld met de vraag- en aanbodzijdes van de markt door middel van:

- de websites (50.000+ bezoekers per jaar)
- persberichten, meewerken aan interviews en redactionele bijdragen
- e-mailings (1.800+ abonnees)
- het magazine SMK Nieuws (7.700 abonnees - 19.000+ lezers)
- Twitter (300+ volgers)
- Folders en factsheets

E-MAILINGS 2012

In 2012 werden circa 50 e-mailings en persberichten verzonden. Abonnees op de e-mailservice bevinden zich voornamelijk in de business-to-business doelgroep. Online gaven ruim 1.800 personen aan nieuws van SMK in hun e-mailbox te willen ontvangen.

Nieuwe abonnees kunnen zich aanmelden via www.smk.nl > Nieuws > Digitale nieuwsbrief

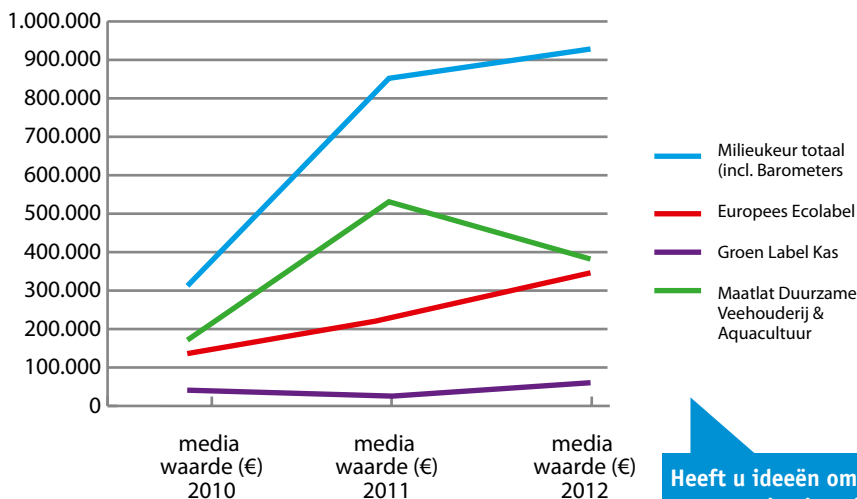

TWITTER 2012

In 2011 startte SMK een Twitter account; eind 2011 waren er circa 130 volgers; dit aantal groeide in 2012 naar ruim 300 volgers, voornamelijk business-to-business. In 2011 werden 75 Tweets en Retweets verzonden; in 2012 waren dat er 180 > twitter.com/SMK_Keurmerken

Communicatie-inspanningen van keurmerkhouder, SMK en andere organisaties over de programma's van SMK leverden in 2012 veel publiciteit op:

GRAFIEK 1: WAARDE (€) PUBLICATIES IN PRINTMEDIA VOOR ALLE SMK-PROGRAMMA'S 2010 - 2012

- 520 PUBLICATIES IN PRINTMEDIA
- MET EEN OPLAGE VAN RUIM 17.4 MILJOEN EXEMPLAREN
- EN EEN GERELATEERDE MEDIAWAARDE VAN BIJNA 1.7 MILJOEN EURO

Heeft u ideeën om met SMK communicatieactiviteiten te ontwikkelen? In 2012 leidden samenwerkingen tot succesvolle acties. Mail Wim Uljee: wuljee@smk.nl

WEBSITE 2012-2013

Na jaren van sterke groei, stabiliseert zich het aantal unieke bezoekers van de SMK-website. In januari 2012 werd het hoogste aantal bezoekers gemeten: 5.399. Het maandgemiddelde ligt op 4.387 bezoekers. De SMK-website telde in 2012 totaal ruim 52.000 bezoekers.

Binnenkort gaan acht nieuwe SMK-websites on line > zie pagina 4

SMK BRENGT STAKEHOLDERS SAMEN

SUCCESVOLLE DISCUSSIEBIJENKOMST OP 27 MAART 2013

EIND MAART ORGANISEERDE SMK EEN ENTHOUSIAST BEZOCHTE DISCUSSIE- EN NETWERKBIJENKOMST VOOR STAKEHOLDERS: BEDRIJFSLEVEN (WAARONDER KEURMERKHOUDERS), CERTIFICATIE-INSTELLINGEN, OVERHEDEN EN MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES.

'Met Milieukeur agro/food over de grens?', 'Groene stroom geloofwaardig?' en 'Hebben de bossen baat bij de scherpstijpers van TPAC?'. Over deze en andere vragen kon de zaal door middel van 'Eens/Oneens'-bordjes haar mening geven. Aan het einde van de bijeenkomst waren deze thema's aanleiding tot geanimeerde groepsdiscussies. De middag werd besloten met een netwerkborrel. Prikkelende vragen en stellingen uit de zaal naar aanleiding van de panelgesprekken:

OVER MILIEUKEUR NATIONAAL EN INTERNATIONAAL

- Heeft Milieukeur nog toegevoegde waarde als bedrijven in 2020 allemaal zelf voor duurzaamheid kiezen?
- Is Milieukeur in Nederland zelf al sterk genoeg om haar aandacht nu ook te gaan richten op het buitenland? (Zie ook artikel 'Jaguar' op pagina 10 >>)
- Milieukeur voor koplopers of peloton?

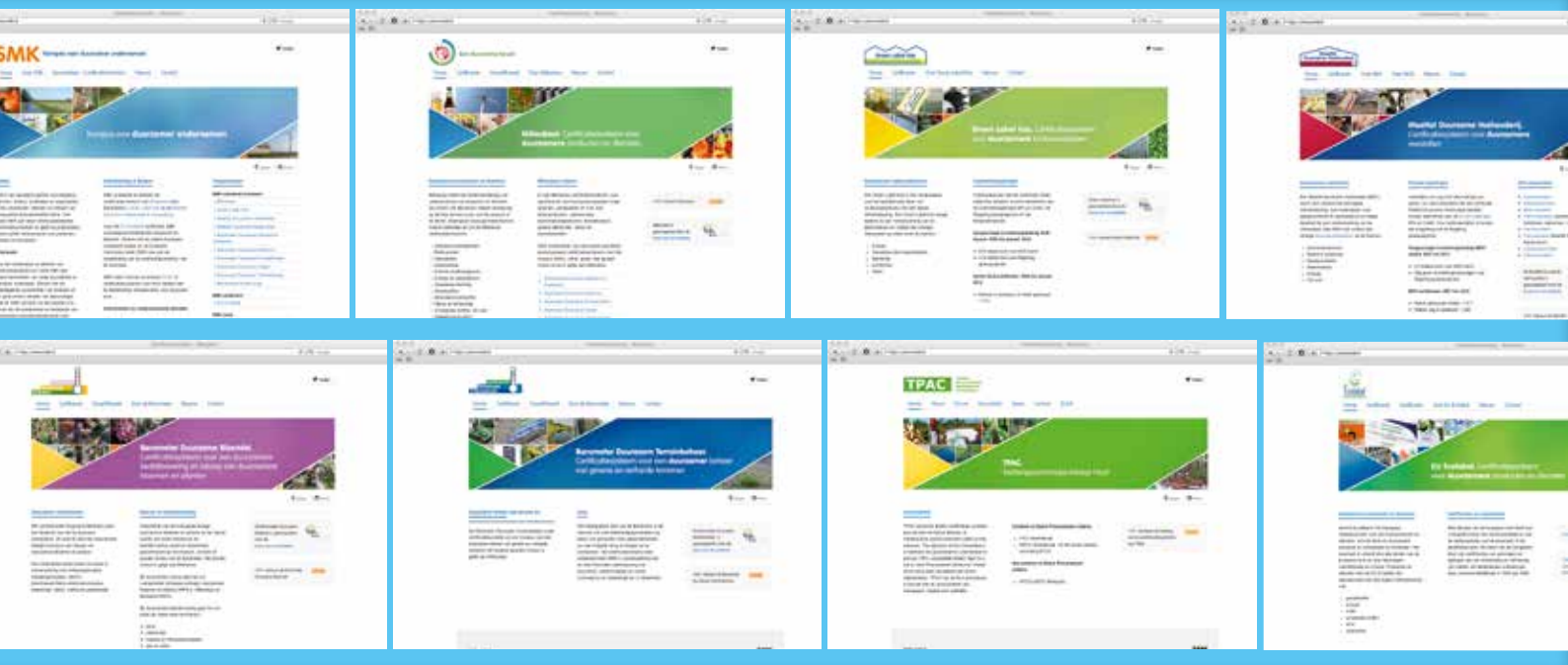
OVER GROENE STROOM (MET MILIEUKEUR)

- Verschillende stakeholdermotieven komen samen in Milieukeur. Is dat een voor- of een nadeel?
- Er is een rol voor SMK weggelegd als discussieplatform om stakeholders bij elkaar te brengen, met als doel de duidelijkheid over groene stroom naar afnemers te bevorderen. (zie ook artikel 'SMK-discussiebijeenkomst groene elektriciteit' op pagina: 13 >>)
- Ook lokale energiecoöperaties zouden hun voordeel kunnen doen met Milieukeurcertificatie van groene elektriciteit.

OVER TOETSINGSCOMMISSIE INKOOP HOUT / TPAC

- We halen veel hout uit het buitenland, moeten we onze eigen bossen niet beter benutten?
- Samenwerking met andere Europese landen met een inkoopbeleid voor hout is een goed idee, maar hoe zorgen we ervoor dat onze ambitieuze inkoopcriteria voor hout niet verwateren?
- TPAC heeft veel aandacht voor verbeteringen in het gecertificeerde bos, maar we moeten niet vergeten dat het merendeel van de mondiale bossen nog helemaal niet is gecertificeerd. ●

'DIGITAAL OPTIMAAL': 8 NIEUWE SMK-WEBSITES!

BINNENKORT GAAN ACHT NIEUWE WEBSITES VAN SMK ONLINE.

DEZE NIEUWE WEBSITES ZIJN FRIS EN MODERN VAN VORMGEVING. DE ONDERLIGGENDE TECHNIEKEN EN INTUÏTIEVE ZOEKMOGELIJKHEDEN MAKEN DAT INFORMATIE GEMAKKELIJK VINDBAAR IS EN OP EEN OVERZICHTELIJKE MANIER WORDT OVERGEDRAGEN AAN BEZOEKERS VAN DE WEBSITES.

De SMK-websitecommunicatie is met deze acht digitale platforms geoptimaliseerd. De zelfstandige websites per keurmerk/programma sluiten uitstekend aan op de specifieke informatiebehoeften van de verschillende doelgroepen.

DOELGROEPEN

De websites dragen informatie over aan de business-to-business doelgroepen die bestaan uit (potentiële) keurmerkhouders, certificatie-instellingen, subsidieadviesbureaus en

inkopende partijen uit ketens, retail en overheden. Ook branche-, ondernemers- en werkgeversorganisaties, NGO's en voorlichtende organisaties, onderwijsinstellingen en onderzoeksbureaus behoren tot deze doelgroepen, die primair informatie zoeken over:

- Certificatieschema's
- Certificatie-instellingen
- Gecertificeerde producten
- Bedrijven met gecertificeerde producten en diensten

DIENTSTVERLENER

SMK biedt als dienstverlener ook advies en begeleiding voor het verduurzamen van producten, diensten of processen. Voor dergelijke ontwikkelings- en adviestrajecten wordt SMK steeds regelmatig ingeschakeld door overheden, brancheorganisaties, retailers, adviesbureaus, ketenpartijen en andere stakeholders. Om die reden is er ook voor SMK een aparte website ontwikkeld die uitgebreide informatie geeft over de organisatie en het brede veld van verduurzaming waarbinnen SMK opereert. >> www.smk.nl

INDIVIDUELE WEBSITE-ADRESSEN

De websites zijn nog steeds via de individuele webadressen bereikbaar (url's), maar ook via www.smk.nl.

SMK programma's/keurmerken

Milieukeur	➔ www.milieukeur.nl
Barometer Duurzaam Terreinbeheer	➔ www.duurzaamterreinbeheer.nl
Barometer Duurzame Bloemist	➔ www.barometerduurzamebloemist.nl
EU Ecolabel	➔ www.europeesecolabel.nl
Maatlat Duurzame Veehouderij	➔ www.maatlatduurzameveehouderij.nl
Groen Label Kas	➔ www.groenlabelkas.nl
TPAC	➔ www.tpac.smk.nl
SMK	➔ www.smk.nl

Rechtstreekse website adressen

TIP
PAS UW WEBSITEFAVORIETEN
OF HYPERLINKS AAN!

SMK

PERSONEELSWISSELINGEN

ANNIKA DE RIDDER NIEUWE PROJECTLEIDER AGRO/FOOD

Annika de Ridder treedt per 1 mei in dienst als projectleider agro/food. Zij gaat zich bij SMK richten op de dierlijke sectoren.

Annika voltooide de opleiding Dier- en Veehouderij aan de Hogeschool INHOLLAND in Delft. Daarna behaalde zij een Mastertitel Biology in Leiden voor de afstudeerrichting Evolutionary and Ecological Sciences.

In 2009 werkte zij als controleur subsidies agrarisch natuurbeheer bij de AID. In die rol bezocht zij een groot aantal agrarische bedrijven. Vanaf 2010 behandelde zij als uitvoeringsexpert bij Dienst Regelingen aanvragen voor projectsubsidies voor de veehouderij. O.a. voor innovatieprojecten en de investeringsregeling IDSH ('integraal duurzame stallen en houderijsystemen'). In 2011 behaalde zij het certificaat Bedrijf en Kwaliteit (integrale kwaliteitszorg) bij de HAS Kennis Transfer in Den Bosch. Wij zijn blij dat Annika onze gelederen komt versterken. ●

ANDERE BAAN VOOR MONIQUE VAN DER GAAG

Monique van der Gaag, sinds 2005 werkzaam bij SMK als projectleider agro/food - dierlijke sector, is per 1 april aangesteld bij Wageningen UR - Livestock Research, Veehouderijsystemen. Bij SMK heeft Monique jarenlang met veel plezier en succes de Maatlat Duurzame Veehouderij en Aquacultuur (MDVA) en Milieukeur dierlijke producten mede ontwikkeld, vorm en inhoud gegeven. Het afgelopen half jaar was Monique ook betrokken bij diverse adviesprojecten in de dierlijke sector. Gelukkig betekent deze nieuwe stap in Monique's loopbaan niet helemaal een afscheid van SMK. Zo zullen wij de komende tijd al samenwerken aan een nieuw duurzaamheidsinitiatief: de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij. Wij wensen Monique een goede toekomst bij WUR Livestock Research. ●

VERTREK FRANS PLADDET

Frans Pladdet werkte van maart 2006 tot maart jl. als projectleider agro/food bij SMK. Hij heeft zijn sporen verdiend met het verder ontwikkelen en beheren van Milieukeur plantaardige producten uit de open teelt en de Barometers Duurzame Bloemist, Duurzame Groenten en Fruit en Duurzaam Terreinbeheer. Frans was ook lid van het College van Belanghebbenden van MPS en vervulde adviesfuncties voor AgentschapNL (Duurzaam Inkopen) en Dienst Regelingen. Voordat Frans bij SMK kwam, werkte hij als beleidsmedewerker onderzoek en innovatie bij het Productschap Tuinbouw en als kwaliteitsexpert bij The Greenery. Frans hoopt zijn kennis te blijven inzetten op het gebied van verduurzaming, voedselveiligheid en productkwaliteit. Zijn werkzaamheden zijn overgenomen door Petra Remeus. ●

MILIEUKEUR

Certificatiesysteem voor duurzamere producten en diensten

ZOETERMEER HEEFT PRIMEUR

EERSTE DATACENTER MET MILIEUKEUR VOOR KLIMAATBEHEERSING

NOG GEEN JAAR NA PUBLICATIE VAN DE CRITERIA LEGT HET ZOETERMEERSE DATACENTER COLOCENTER DE LAT HOOG DOOR DE CERTIFICERING MET MILIEUKEUR KLIMAATBEHEERSING BIJ DATACENTERS.

"Het is ons eerste datacenter", vertelt Alexander Lantink, directeur van Colocenter. "Zelf kom ik uit de vastgoedsector, en mijn doel was om een leegstaand pand om te vormen naar een datacenter. Maar omdat we dus iets nieuws gingen doen, wilde ik het direct goed aanpakken, en de modernste technologieën toepassen. En aangezien ik dat ook wilde kunnen bewijzen, heb ik Milieukeur certificering aangevraagd."

ALEXANDER LANTINK

KOELING

De onderscheidende aanpak van Colocenter zit 'm met name in de benodigde koeling. Datacenters hebben een constant en niet te warm klimaat nodig om optimaal te presteren, en juist daardoor zijn de meeste datacenters grote energieverbruikers. "Wij koelen ons datacenter met behulp van ventilatoren, buitenlucht en water, en hebben dus geen energievervlindende airconditioners nodig", legt Lantink uit, "waardoor we ten opzichte van een gemiddeld datacenter veel minder energie verbruiken. Traditioneel is koeling in een datacenter verantwoordelijk voor zo'n 40-45 procent van het energieverbruik, wij hebben dat terug weten te brengen naar vijf procent."

GROEIEN

In het datacenter verzorgt Colocenter de ruimte, de energie en de netwerkverbinding. De klant zet er zijn eigen apparatuur in, in zogeheten racks. In de eerste fase is 150 m² met 76 footprints (een rekeneenheid van plek voor klantapparatuur in datacenters, red.) beschikbaar, wat later uit moet groeien naar 300 m² met 156 footprints. "Op dit moment maken vooral MKB-bedrijven gebruik van ons datacenter", vertelt Lantink. "Ik verwacht dat dat aantal flink zal groeien, omdat duurzaamheid en kostenbesparing op energie hier hand in hand gaan."

BEWIJZEN

Over de reden van certificering zegt Lantink: "Met een nog dalende PUE waarde* van rond de 1,2 behoort ColoCenter tot de groenste datacentra van Nederland. De PUE waarde is een waarde die de verhouding aangeeft tussen het totale energieverbruik en het energieverbruik van de klantapparatuur. De meeste traditioneel opgezette datacenters presteren rond de 1,8 tot zelfs 2,7. Vooral dankzij onze klimaatbeheersing presteren wij aanzienlijk beter. Dat kan ik wel gaan roepen in de markt, maar helaas kenmerkt deze industrie zich doordat veel bedrijven maar wat roepen. Ik wilde het dus per se kunnen bewijzen. En daarom koos ik voor certificering met Milieukeur."

VOORBEELD VOLGEN

Het certificeringsproces is Lantink erg meegewallen. "Doordat we iets nieuws gingen bouwen, konden we van meet af aan rekening houden met de eisen van het certificatieschema", zo legt hij uit. "Nu zijn we het eerste Milieukeur gecertificeerde datacenter voor onze klimaatbeheersing en dat is marketingtechnisch best interessant. Ik hoop natuurlijk wel dat meer datacenters dit voorbeeld zullen

volgen, al was het alleen maar voor de bekendheid van dit certificaat. Ik vind de certificering van meerwaarde, omdat ik nu mijn stelling over energiezuinigheid kan onderbouwen." •

**PUE = Power Usage Effectiveness. Een karakteristieke score voor de energieprestatie van een datacenter.*

TONNIE BOOM (SGS):

"Controleerbare eisen"

Door de groeiende behoefte aan dataopslag en dataverkeer beginnen datacenters een aanzienlijke plek in te nemen in het Nederlandse energieverbruik, weet senior consultant environmental services Tonnie Boom van SGS. "Een deel van dat energieverbruik wordt bepaald door de klantapparatuur, maar een minstens zo groot deel door het datacenter zelf, vooral door de benodigde koeling. Door dat slimmer aan te pakken kunnen datacenters fors besparen. Bij de criteriaontwikkeling van het certificatieschema van SMK ben ik betrokken geweest vanuit mijn expertise namens de certificerende instelling. Ik let er dan vooral op dat de eisen die worden geformuleerd, controleerbaar zijn. Dus bijvoorbeeld: hoe kun je meten en welke apparatuur heb je daarbij nodig? Doordat Colocenter vooral in de koeling heeft bespaard, voldeden zij al snel aan de eisen voor energieverbruik, uitgedrukt in een tweetal verhoudingen waarin het totale verbruik en het verbruik van het koelsysteem wordt meegenomen, maar uiteraard ook aan het gebruikte koelmiddel, omdat dat in hun geval gewoon water is. De certificering verliep dan ook soepel, we hadden alleen aan het eind nog wat extra rapportages nodig en documentatie over de gebruikte meetapparatuur." •

BAROMETER DUURZAME EVENEMENTEN ONDERSTEUND DOOR CONVENANT

KENMERKEN

De Barometer Duurzame Evenementen heeft betrekking op openbare, besloten, binnen- en/of buitenevenementen en geldt zowel voor eenmalige als periodiek terugkerende evenementen. De Barometer biedt een duidelijk overzicht van relevante processen die onderdeel zijn van het organiseren van een evenement. Dit kan een organisatie helpen bij het:

- snel bepalen van doelstellingen voor het eigen milieubeleid
- efficiënt oppakken van milieutaken
- uitdragen van de inspanningen op milieugebied binnen de organisatie, naar leveranciers, bezoekers en overige belanghebbenden
- vergemakkelijken van het verwerven van milieu- en evenementenvergunningen
- scheppen van vertrouwen bij de handhavers

SMK PUBLICEEDE IN MAART 2013 HET CERTIFICATIESCHEMA BAROMETER DUURZAME EVENEMENTEN. VIA DE BAROMETER KAN EEN EVENEMENT WORDEN GECERTIFICEERD OP HET NIVEAU BRONS, ZILVER OF GOUD. HET GOUDEN NIVEAU IS GEKOPPELD AAN HET KEURMERK MILIEUKEUR.

De gemeente Amsterdam (CS en stadsdelen) heeft de ambitie een duurzame stad te zijn. Via het 'Convenant duurzame evenementen Amsterdam' wil de gemeente evenementenorganisaties ondersteunen bij het zetten van concrete, aantoonbare stappen naar een structureel duurzamere bedrijfsvoering. Daarmee wordt creatief, innovatief en duurzaam ondernemerschap gestimuleerd. Met deze samenwerking wordt ook invulling gegeven aan de ambitie van de gemeente Amsterdam om de CO₂ uitstoot te verlagen en kringlopen te sluiten.

Er is flinke belangstelling van Amsterdamse eventorganisaties om deel te nemen aan dit convenant. Ondertekenaars spreken af dat binnen drie jaar na ondertekening van het convenant minimaal het bronzen niveau van de Barometer Duurzame Evenementen is behaald voor hun evenement(en). Ook wordt de informatie over de Barometer gedeeld met medewerkers, bezoekers, leveranciers, de gemeente, sponsors en partners.

LOVELAND DUURZAMER

Een van de ondertekenaars van het convenant is het Loveland Festival dat sinds 1995 wordt georganiseerd en een evenement is met lifestyle, muziek, mode & kunst met 20.000 bezoekers. "Wij merken dat leveranciers en overheden steeds meer bezig zijn met milieuzorg", vertelt productiemanager Rachelle Leijting van Loveland. "Dat merk je niet alleen doordat er meer biologisch afbreekbare horecamaterialen komen, maar ook aan de vergunningseisen van gemeenten. Bovendien willen wij zelf ook graag duurzamer werken, maar weten niet goed hoe. De Barometer Duurzame Evenementen helpt daarbij. Door het schema goed te bekijken hebben we nu een redelijk beeld van wat ons te doen staat. En dat begint met onze milieubelasting goed in kaart te brengen. Om een voorbeeld te geven: vanaf nu gaan we meten hoeveel elektriciteit elk onderdeel van Loveland verbruikt. Daarvoor komt er speciale meetapparatuur aan de diesellaggaten die wij gebruiken."

GOED UITVOERBAAR

"Veel gemeentelijke festivalterreinen zijn namelijk voorzien van krachtstroom, maar Loveland-evenementen zijn juist in parken, waar geen elektriciteit is. Daarom gebruiken wij aggregaten, waardoor we aardig wat diesel verbruiken. Maar we weten niet precies wat de grootste verbruikers zijn; is het het licht, het geluid, of de horeca? Daarom gaan we nu een nulmeting uitvoeren. Een praktisch punt waar we goed naar moeten kijken is afvalscheiding. Dat zit zo: aan de poort van het festival staan beveiligers die bezoekers fouilleren en niet toegestane zaken afnemen. Dat gaat van paraplu's tot drank en als je dat allemaal door de beveiligers moet laten scheiden, ontstaan er veel te lange wachtrijen. Verder lijkt het me zeker goed uitvoerbaar, maar we redden dat niet binnen een maand. We gaan dit seizoen al proefdraaien en zullen dan binnen drie jaar opgaan voor certificering." ●

BAROMETER DUURZAME EVENEMENTEN

De criteria kwamen tot stand in samenwerking met de Stichting Duurzaam Organiseren en een begeleidingscommissie bestaande uit gemeenten, leveranciers van evenementenbenodigdheden, cateraars, afvalverwerkers, onderzoeksbureaus en certificatie-instellingen. In 2012 werden pilot-audits uitgevoerd en werd een openbare hoorzitting georganiseerd. Het certificatieschema bestaat uit verplichte en optionele criteria. Deze

beslaan een breed scala aan onderwerpen waarop bij evenementen duurzaamheidswinst te behalen valt, zoals:

- organisatie en management • energie
- water • hygiëne en schoonmaak • afval
- mobiliteit • locatie • catering • bodem en groen

De certificatie voor Milieukeur (het gouden niveau van de Barometer) wordt uitgevoerd door onafhankelijke certificatie-instellingen,

waarmee SMK licentieovereenkomsten afsluit. Het certificatieschema beschrijft aan welke eisen duurzame evenementen van een Milieukeuraanvragers (of -houder) moeten voldoen, en hoe getoetst en beoordeeld moet worden door de certificatie-instellingen. Voor het bronzen en zilveren niveau vindt certificering plaats via de Stichting Duurzaam Organiseren (www.duurzaamorganiseren.nl).

GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN IN WATER BLIJVEND TERUGDRINGEN

SANDRA VERHEIJDEN

PETER LEENDERTSE

HARM HORLINGS

DRINKWATERBEDRIJVEN EN WATERSCHAPPEN DOEN ER VEEL AAN OM DE WATERKWALITEIT OP PEIL TE HOUDEN. DE GEHALTES AAN GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN IN HET WATER ZIJN ALLEEN NOG STEEDS TE HOOG.

KENNIS OVER EMISSIEROUTES EN EFFECTIEVE MAATREGELEN ZIJN INMIDDELS VOORHANDEN, MAAR KUNNEN NOG BETER STRUCTUREEL WORDEN INGEZET. HET PROJECT WATER ABC MOET BETROKKEN PARTIJEN HELPEN BIJ HET BLIJVEND EN GEBORGD TOEPASSEN VAN DE MAATREGELEN.

In het oppervlaktewater worden nog veelvuldig te hoge concentraties gewasbeschermingsmiddelen aangetroffen, zo blijkt uit de evaluatie Duurzame Gewasbescherming (2012). "Het terugdringen van de gehalten aan middelen lukt wel, maar het kan beter en met meer structuur. Dit staat bij ons hoog op de agenda", zegt Sandra Verheijden, beleidsadviseur grondstoffen bij Brabant Water. "Het is een complex probleem dat je niet zomaar even oplost. Je kunt land- en tuinbouwers niet vertellen dat ze helemaal niets meer mogen gebruiken om hun gewassen te beschermen of alleen maar biologische middelen. Dat is geen reëel scenario. Wel kunnen we telers wijzen op goede alternatieven die mens en milieu minder belasten. Dat doen we ook. We adviseren ze minder vaak te spuiten, de nieuwste spuittechnieken toe te passen, gebruik te maken van mechanische methodes om onkruid te verwijderen en minder schadelijke middelen in te zetten. Veel telers in onze regio staan daar open voor. Een grote groep is al aan de slag gegaan met duurzamere methodes. Maar het punt is: hoe houd je de goede resultaten vast en hoe zorg je ervoor dat de methodes breder kunnen worden toegepast? Het borgen van effectieve maatregelen zou een oplossing kunnen zijn. Welk soort borging geschikt is hangt af van het knelpunt, de emissieroutes en -maatregelen, en van de betreffende sector."

STAP ÉÉN: EMISSIEROUTES IN KAART

Borging van effectieve maatregelen is precies wat de initiatiefnemers van het project Water ABC voor ogen hebben. LTO Nederland, VEWIN, Nefyto, Unie van Waterschappen, Agrodīs, het ministerie van EZ en ministerie van I&M onderzoeken binnen dit project samen hoe ze dat voor elkaar kunnen krijgen. Genoemde partijen zijn de stakeholders en vormen samen de stuurgroep van het project. De uitvoering is in handen van Wageningen University, DLV Plant en CLM.

De borging kan plaatsvinden via certificering door de markt of door aanvullende eisen in bestaande certificaten, waaronder die van Milieukeur. Voordat kan worden overgegaan tot de genoemde borging van maatregelen, hebben de uitvoerders de belangrijkste emissieroutes in de open teelten vastgesteld. Hierbij is bepaald op welke locaties emissie kan ontstaan (erf of perceel) en bij welke activiteiten (vullen, spuiten, reinigen). Per locatie zijn ook de verschillende emissieroutes in kaart gebracht (uitspoeling, afspoeling, drift). Het risico op normoverschrijding is per route ingeschat, evenals het aantal bedrijven waarop deze emissie plaatsvindt. Al deze informatie is overzichtelijk weergegeven in posters en emissieschema's en beschikbaar via de website van het project (www.waterabc.nl).

MEERDERE OPLOSSINGEN TEGELIJK

Aansluitend hebben de uitvoerders bepaald welke maatregelen de emissie verminderen en hoe deze maatregelen geborgd kunnen worden. Dat kan via het Activiteitenbesluit, het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid en/of via bestaande certificaten als VoedselVeiligheid Akkerbouw, Voedsel Kwaliteit Loonwerk en Milieukeur. Daarnaast ligt de oplossing ook in borging door eisen vanuit de markt, door afnemers zoals Suikerunie, Jumbo of Intratuin. Peter Leendertse van CLM: "Wij menen dat de inzet van meerdere oplossingen tegelijk de meeste zoden aan de dijk zet. Het helpt natuurlijk als er een prikkel vanuit de markt komt. Maar ook via regelgeving kunnen maatregelen die emissie van gewasbeschermingsmiddelen beperken worden verplicht en kan handhavend worden opgetreden."

"Maar", vindt Leendertse, "waterbedrijven zelf mogen zich ook best wat stilliger opstellen als probleemeigenaar richting de telers, en hun stem stevig laten horen. Laat ze duidelijk stellen dat er een probleem is dat samen moet worden opgelost. Dat geeft duidelijkheid richting de telers. Met teveel vrijblijvendheid komen we er niet."

DUURZAME BOOMKWEKERS

"Boomkwekers zijn de afgelopen tien jaar al een flink stuk duurzamer gaan werken", zegt Harm

Horlings, eigenaar van de Milieukeur gecertificeerde boomkwekerij M. van den Oever in Haaren (Brabant). Horlings is tevens voorzitter van de vereniging Duurzame Boomkwekers Nederland. "Boomkwekers zijn hun gronden op andere manieren gaan bemesten en ook het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is drastisch afgenomen, met ruim 85 procent. De resultaten zijn opmerkelijk", zegt hij. "Bomen hebben weer betere wortelstelsels, groeien beter op de nieuwe standplaats en als

het eens heeft gestormd is de schade minder groot. Maar het kan natuurlijk altijd nog beter. Binnen onze vereniging zetten we ons daarom in voor een zo duurzaam mogelijke kweek van bomen in Nederland. In ons land worden de bouwgronden heel intensief benut. Om dat ook op de langere termijn vol te kunnen houden, moeten we het gebruik van chemische middelen zoveel mogelijk beperken en uitstoot waar mogelijk voorkomen. We willen collega's daar bewust van maken. We houden onze leden goed op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen en laatste regelgeving. Ook informeren we hen over de meest duurzame werkwijze. Zo zijn er bijvoorbeeld boomkwekers die al hun bomen in potten telen. Uitspoeling is daar geen issue, want het water wordt opgevangen in speciale opvangbekkens. Een heel duurzame methode als je het goed aanpakt."

INTERNE DRIVE

Volgens Horlings helpt het borgen van maatregelen via een Milieukeurcertificaat het gebruik van chemische middelen blijvend te beperken. "Het halen van het certificaat zorgt er tevens voor dat de diverse maatregelen die je neemt goed op elkaar aansluiten en dat heeft een duidelijke meerwaarde", zegt hij. "Daarnaast is het certificaat voor onze afnemers natuurlijk een erkenning voor het feit dat je als boomkweker voldoet aan de eisen voor duurzamer inkopen. Maar we hopen vooral dat steeds meer kwekers zich zullen laten leiden door een interne drive en het besef dat de grond waarop wij bomen verbouwen ons kapitaal is, grond waar we dus zorgvuldig mee moeten omgaan." ●

SMK GAAT OVER DE GRENS: OP DIT MOMENT ONTWIKKELT SMK EEN MILIEUKEUR CERTIFICATIESCHEMA VOOR DE DUURZAMERE TEELT IN ZUID-AFRIKA VAN DRUIVEN EN CITRUSFRUIT. KEES RIJNHOUT VERTELT NAMENS OPDRACHTGEVER JAGUAR THE FRESH COMPANY OVER HET DOEL HIERVAN.

DUURZAMERE TEELT VAN AFRIKAANSE DRUIVEN EN CITRUSFRUIT

Kees Rijnhout van Jaguar The Fresh Company(TFC) is een ondernemer pur sang. Al op zijn 17e startte hij zijn eerste bedrijf. Na een afwisselende loopbaan in groente, fruit én duurzaamheid nam hij zes jaar geleden het toen zieltogende Zwaard Fruit in Ridderkerk over. In korte tijd wist hij samen met zijn team het bedrijf weer gezond te maken én veranderde de naam in de toen al in gebruik zijnde merknaam Jaguar TFC. In de afgelopen jaren is de omzet verdubbeld en doet Jaguar TFC zaken door heel Europa, waar het bedrijf vooral aan supermarktketens en groothandels levert.

MARKT GAAT VERSCHUIVEN

De producten die Jaguar verkoopt worden geïmporteerd uit 50 landen, van China tot Chili. "Voor wat betreft druiven en het citrusfruit: dat halen we vooral uit Spanje, Zuid-Amerika en Zuid-Afrika. Inmiddels zijn we een van de grootste spelers in Zuid-Afrika", vertelt Rijnhout. "Dat is een bewuste keuze, omdat onze markt gaat verschuiven. Grote supermarkten gaan steeds vaker zelf importeren en vanuit Spanje is dat geen enorme toer meer. Maar dan ben je er nog niet: Het Spaanse citrus is er van september tot mei, in de overige maanden zul je ze van elders moeten halen en daar zit 'm onze toegevoegde waarde. Want vanuit Zuid-Afrika importeren is

niet heel eenvoudig: niet alleen moet je de regels kennen en eraan voldoen, je moet veel meer logistiek regelen, inclusief douane en zeetransport."

NIET BIOLOGISCH

Over de ontwikkeling van het nieuwe Milieukeur certificatieschema zegt Rijnhout: "Klanten in Europa vinden het steeds belangrijker dat je aantoonbaar duurzamer werkt. Ik wilde niet voor biologisch gaan, want dat is en blijft teveel een niche product. Toch wilde ik per se de gehele keten verduurzamen, van snoei tot aan de consument, en daar heb ik onder andere de hulp van SMK bij ingeroepen."

LOKALE TELERS

SMK zorgt voor het certificatieschema dat voorziet in watermanagement, bodembescherming en beperking van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Ook andere partijen zijn betrokken, bijvoorbeeld Global Gap voor het thema voedselveiligheid en SIZA voor het sociale stuk (verbeteren arbeidsomstandigheden en uitsluiten van kinderarbeid). Lokale wetenschappers, o.a. van de Universiteit van Stellenbosch zorgen voor vertaling van Nederlandse Milieukeureisen naar Zuid-Afrikaanse omstandigheden en overleg met lokale telers.

"Het tempo van de ontwikkeling ligt heel hoog", vervolgt Rijnhout, "en dat wilden we ook: de eerste contacten met SMK dateren uit december 2012 en nog dit jaar zal het schema afgerond zijn. Dat is prettig, omdat we nu al in het voorjaar in Zuid-Afrika op een bepaalde manier willen gaan snoeien, zodat deze druiven in december geheel en al op de nieuwe manier geproduceerd zijn en naar Nederland komen. Het citrusfruitseizoen van 2013 moet nu nog beginnen en loopt tot september, en daarna willen we ook hierin volgens de nieuwe normen gaan werken."

DE ENIGE TOEKOMST

Volgens Rijnhout valt niet te verwachten dat het Zuid-Afrikaanse Milieukeur gecertificeerde fruit straks veel meer gaat opbrengen. "Ik doe dit vanuit mijn visie op de toekomst: als je als importeur aan de bal wilt blijven, moet je nieuwe en duurzame initiatieven ontplooiën. En ik zie mezelf graag als voorloper die zijn kennis wil delen: niet voor niets organiseerde Jaguar eind april een groots seminar over verduurzaming van de fruitketen, waar ook alle concurrenten waren uitgenodigd. Ik ben ervan overtuigd dat duurzaam produceren de enige toekomst is voor de gehele sector." ●

KEES RIJNHOUT

Jaguar TFC is een van de grootste druiven- en citrusfruitimporteurs van Nederland. Per jaar verhandelt het bedrijf ruim 100.000 pallets. Met 50 mensen wordt vanuit Ridderkerk wereldwijd gehandeld: Jaguar TFC importeert uit 50 landen verspreid over de aardbol en verkoopt in 20 landen in Europa.

UITREIKING MILIEUKEUR CERTIFICATEN AAN DE VIER HUTTEN TELERS. FOTO VAN LINKS NAAR RECHTS: WALTER RUIS, RENÉ TIELEMANS, MAARTEN SCHELLEKENS (HUTTEN), REGIEN VAN DER SIJPE (SMK), BERT VAN DEN BRAND EN PETER VAN DEN BERG.

HUTTEN BEGELEIDT VIER TELERS NAAR MILIEUKEUR

HUTTEN UIT VEGHEL HEEFT VOOR HAAR DUURZAME HUISLABEL DE GUIJT VIER TELERS BEGELEID NAAR DE CERTIFICERING VOOR MILIEUKEUR. DE CULINAIRE DIENSTVERLENER IS ZO ENTHOUSIAST OVER HET PROJECT DAT ZE INMIDDELS IS GESTART AAN EEN VOLGEND TRAJECT MET EEN COÖPERATIE VAN TWAALF DUURZAMERE LANDBOUWERS. "ONZE BOEREN, DAT ZIJN DE ECHTE HELDEN."

DE INITIATIEVEN VAN
HUTTEN LATEN HEEL
GOED ZIEN DAT VEEL
TELSERS ECHT WEL
WILLEN INVESTEREN
IN DUURZAMERE
WERKWIJZEN, ALS ZE
MAAR EEN LANGDURIGE
RELATIE KUNNEN
AANGAAN MET EEN OF
MEERDERE AFNEMERS

"Wij zijn vier jaar geleden begonnen met de ontwikkeling van ons duurzame huislabel De Guijt. Vooral omdat de groeiende problematiek in de voedingssector ons zorgen baarde, denk bijvoorbeeld aan de verspreiding van de EHEC bacterie", zegt Maarten Schellekens, manager MVO bij Hutten. "Producten moeten steeds maar goedkoper en worden om die reden van steeds verder over de grens gehaald. Zo heb je totaal geen zicht op wat ermee gebeurt voordat het op je bord belandt. Dat is vragen om problemen. Bovendien gaat die werkwijze ten koste van de boeren in de eigen regio. Die kunnen niet opboksen tegen die lage prijzen. Bij Hutten vinden we dat het anders moet. Door rechtstreeks zaken te doen met de telers in de buurt kunnen we heel goed nagaan wat er met de producten gebeurt die wij onze klanten dagelijks aanbieden. Bovendien bieden we de boeren een eerlijke prijs."

Hutten bereidt en levert gemiddeld 25.000 maaltijden per dag. Er werken ruim 1100 mensen bij de culinaire dienstverlener in Veghel dat naast maaltijdservices, ook bedrijfscatering, evenementen, gastvrijheidsdiensten en particuliere feesten verzorgt. Hutten Business Catering behoort tot de grootste tien bedrijven in de cateringbranche in Nederland.

VIJF KERNWAARDEN

In 2009 startte Hutten haar duurzamere werkwijze met de verkoop van enkele duurzamere snacks. Vier jaar later bestaat het assortiment uit zeshonderd De Guijt gecertificeerde producten en groeit het nog dagelijks. Al meer dan honderd bedrijfsrestaurants verkopen de producten van De Guijt. Vers, lekker, gezond, ambachtelijk en duurzaam. Dat zijn de vijf kernwaarden waaraan producten moeten voldoen. Samen met dierenartsen, ZLTO, de Dierenbescherming, biologen, voedselkundigen, het Platform Verduurzaming Voedsel en People-4-Earth heeft het bedrijf een certificering opgesteld die deze vijf kernwaarden vertaalt naar 29 concrete producteisen. Alle De Guijt producten voldoen onder meer aan duurzaamheidseisen op het gebied van dierenwelzijn, transparantie en biodiversiteit. Ook kijkt De Guijt goed naar de foodmiles, de afstand die verse producten afleggen van primaire producent tot verwerker en het uiteindelijke serveren. Die dienen beperkt te blijven.

VERS VAN HIER

"Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen houdt natuurlijk nooit op", zegt Schellekens. "Je wilt het altijd nóg beter doen. Daarom zijn we de samenwerking aangegaan met Vers van Hier, een initiatief van een groep duurzame telers in de regio. Binnen die groep hebben we telers geselecteerd die bereid waren zich

PETER VAN DEN BERG

BERT VAN DEN BRAND

HENRI RUIS

RENÉ TIELEMANS

*MILIEUKEUR CERTIFICATEN VOOR:

PETER VAN DEN BERG - CHAMPIGNONS

WALTER EN HENRI RUIS - APPELS EN PEREN

RENÉ TIELEMANS – KOMKOMMERS

FRESH-VALLEY/BERT VAN DEN BRAND – TOMATEN

te laten certificeren voor Milieukeur. Niet als doel op zich, maar omdat we weten dat boeren die hieraan voldoen sowieso bewust omgaan met mens en milieu. Het Milieukeur certificaat is voor ons een extra borging. Om ons te ondersteunen bij dit traject hebben we CLM ingeschakeld, een onafhankelijk kennis- en adviesbureau op het gebied van landbouw, voedsel, natuur en milieu. Zij beschikken over de juiste contacten en konden ons en de betrokken boeren terzijde staan met advies."

GEMOTIVEERDE TELERS

Peter Leendertse van CLM: "In Brabant beschikken wij over een vrij groot netwerk van boeren die duurzaam werken. Voor De Guijt hebben we met verschillende telers gesproken waarvan wij dachten dat ze gemotiveerd zouden zijn om op te gaan voor het Milieukeur certificaat. Natuurlijk helpt het als je hen ook iets te bieden hebt. In dit geval een serieus geïnteresseerde nieuwe afnemer. Alle vier telers waar we mee aan de slag zijn gegaan, hadden vooraf enige bedenkingen. "Ik weet helemaal niet of ik wel aan al die eisen kan voldoen", zeiden ze stuk voor stuk. Ze dachten allemaal dat het een fiks karwei zou zijn om hun werkprocessen

aan te passen naar de eisen van Milieukeur. Maar toen we echt eens goed gingen kijken wat ze nog moesten doen om in aanmerking te komen voor het certificaat bleken ze tot hun eigen verrassing al duurzamer te werken dan ze dachten. We hebben ze vooral geholpen met het samenstellen van een checklist van voorwaarden waaraan ze nog moesten werken. En hen daarnaast praktische tips en adviezen gegeven. Zo was er een teler die dacht dat hij zijn hele bedrijfspand moest verbouwen, om te kunnen voldoen aan de energie-eisen, maar met verschillende aparte maatregelen is het ook gelukt. Een andere teler is onder meer overgeschakeld naar een ander gewasbeschermingsmiddel."

EEN STAP VERDER

Eind april kregen de vier telers hun certificaat uitgereikt*. De komkommers, tomaten, appels, peren en champignons die De Guijt nu in haar maaltijden verwerkt, voldoen nu allemaal officieel aan de eisen van Milieukeur. Schellekens: "We zijn ontzettend tevreden met dit resultaat. Zo tevreden dat we zelfs een stap verder gaan en samen met een van de betrokken telers, champignonteler Peter van

den Berg uit Boekel, het idee hebben opgevat om een coöperatie op te zetten van twaalf boeren in de regio die allemaal het certificaat Milieukeur of Fair Produce gaan halen. Onder begeleiding van CLM zijn we dit idee nu verder aan het ontwikkelen, en gaan we opnieuw een serie boeren selecteren."

Leendertse: "De initiatieven van Hutten laten heel goed zien dat veel telers echt wel willen investeren in duurzamere werkwijzen, als ze maar een langdurige relatie kunnen aangaan met een of meerdere afnemers. Bij Hutten hebben ze dat heel goed begrepen."

ECHTE HELDEN

Schellekens: "We hebben natuurlijk een gezamenlijk belang. Dat is duidelijk. Het mooie is dat we hiermee samen een bijdrage kunnen leveren aan betere, gezondere en duurzamere producten voor onze klanten. We zijn er trots op dat het zo goed lukt. Maar de echte helden zijn natuurlijk onze boeren, onze leveranciers. Zonder hun inbreng, zonder de liefde voor hun werk en hun honderd procent geloof in duurzamer ondernemen zou De Guijt niet kunnen doorgroeien." ●

IN HET EERSTE KWARTAAL VAN 2013
WAS ER VEEL PUBLICITEIT EN DISCUSSIE
OVER GROENE STROOM.

EFFECTEN EN AFSTEMMING GRAADMETERS/CHECKERS

SMK-DISCUSSIEBIJEENKOMST GROENE ELEKTRICITEIT

Dat kwam onder meer door de publicatie van twee verschillende beoordelingsinstrumenten voor consumenten die meten hoe 'groen' groene stroom is: de 'Graadmeter Energiebedrijven' van Greenpeace/Consumentenbond/SOMO en de 'Groene Stroom Checker' van HIER. NOS Journaal en Kassa besteedden hier uitgebreid aandacht aan.

Er is een belangrijk verschil tussen beide classificaties die oorzaak zijn van de discussie. De Graadmeter Energiebedrijven beoordeelt naast de productie en inkoop van groene stroom ook de investeringen in nieuwe productiebronnen van een energieleverancier. De Groene Stroom Checker beoordeelt alleen het groene stroomproduct. Gelijktijdig kwam CE Delft/Hivos met een classificatie van groene stroomproducten specifiek voor de zakelijke markt.

afstemming en harmonisatie van deze graadmeters en het tegengaan van de verwarring onder particuliere en zakelijke afnemers.

PRESENTATIES

Voorafgaande aan de discussie gaven vier organisaties een korte toelichting op hun groenestroomcheckers. Daarna presenteerde RECS International een analyse van feiten en meningen over de mediaberichtgeving rond groene stroom (foto's van links naar rechts):

- Lonneke Wielders over de classificaties van zakelijke groene stroomproducten van CE Delft/Hivos
- Sanne van Keulen over de graadmeter energiebedrijven Greenpeace/Consumentenbond/SOMO
- Sible Schöne over de HIER Groene Stroom Checker

- Een consument kiest voor een leverancier, minder vaak voor stroomproduct
- Leveranciers kunnen/willen/moeten transparanter zijn in hun communicatie over groene en grijze stroom
- Beoordelingsinstrumenten en discussies zijn nu specifiek gericht op het groene spectrum, maar moeten verbreed worden naar grijs (fossiel/nucleair). Noodzakelijk is dan dat ook grijze stroom wordt gecertificeerd door middel van Garanties van Oorsprong (GvO's/CertiQ).
- Groene stroom moet een 'premiumproduct' worden. De meeropbrengsten ervan kunnen investeringen realiseren voor het opwekken van groene stroom

PETER NIERMEIJER

SIBLE SCHÖNE

SANNE VAN KEULEN

MARKUS SCHMID

LONNEKE WIELDERS

Met instemming van alle partijen organiseerde SMK daarom in april een discussiemiddag waarbij veel belanghebbenden uit de energiemarkt aanwezig waren, waaronder: energieleveranciers, ngo's en het Ministerie van EZ. Meer dan 30 personen waren aanwezig.

Het doel van de bijeenkomst was informatie-uitwisseling en discussie over het verschil tussen de Graadmeter Energiebedrijven en de Groene Stroom Checker en de effecten ervan op de mediaberichtgeving. Onderwerpen waren onder meer de wenselijkheid van onderlinge

- Markus Schmid over Groene stroom Ja Graag, WISE
- Peter Niermeijer van RECS International

CONCLUSIE / SAMENVATTING

De belangrijkste conclusies en aanbevelingen van de bijeenkomst zijn:

- De beoordelingsinstrumenten zijn gebaseerd óf op het stroomproduct óf op het bedrijf, waarbij investeringen in duurzame energieopwekking meetellen voor een gunstiger beoordeling

- Er zijn diverse voorstanders voor een stroometiket met herkomst groene stroom uit Nederland of buitenland
- Het onderzoeksprogramma voor een volgende editie van de Graadmeter Energiebedrijven staat in principe open voor commentaar; Stichting Natuur en Milieu sluit mogelijk aan, en er zijn contacten met WWF. ●

100% PURE ENERGIE UIT NEDERLANDSE WIND EN ZON

SINDS 2013 IS HET PRODUCT '100% PURE ENERGIE' VAN DE RAEDTHUYS GROEP GECERTIFICEERD MET MILIEUKEUR GROENE ELEKTRICITEIT. HET BEDRIJF UIT ENSCHEDE HECHT VOORAL AAN MILIEUKEUR OMDAT HET DAARMEE ZIJN DUURZAAMHEIDSCLAIM KAN BEWIJZEN.

"Met ons product 100% Pure Energie richten we ons zowel op kritische consumenten als op bedrijven die zich willen onderscheiden", zegt manager marketing & communicatie Harold Weerkamp. "Met dit product kun je namelijk niet alleen aantonen dat je groene elektriciteit koopt, het is ook nog eens uit bewezen duurzame en herleidbare Nederlandse bronnen. Wij zien namelijk een verschil tussen geïmporteerde stroom – waarbij de garantie van oorsprong een verhandelbaar product is – en in Nederland geproduceerde groene stroom. Daarom spreken wij van 'groene stroom' en 'donkergroene stroom'. Met dat laatste bedoelen we dan ons – met Milieukeur gecertificeerde – product 100% Pure Energie."

WINDTURBINES LANGS A12

De productie van deze groene stroom komt voor 99,3% uit windenergie en voor 0,7% uit zonne-energie. "We hebben eigen windmolenparken", vervolgt Weerkamp, "het windpark langs de snelweg A12 bij Waddinxveen is wellicht de bekendste. Maar we hebben nog meer turbines, in o.a. Noord- en Zuid-Holland, Brabant, Zeeland en natuurlijk de Flevopolder. In de regio Deventer zijn we samen met technisch bedrijf Cofely bezig met een project voor twee windturbines langs de IJssel. Het aandeel zonne-energie is dus nog zeer bescheiden, een voorbeeld daarvan is dat we op het dak van een transportbedrijf in Enschede zonnepanelen hebben aangebracht. De energie die we daar

opwekken verkopen we aan datzelfde transportbedrijf." Met de zonnepanelen en windturbines heeft Raedthuys Groep in 2012 zo'n 150 miljoen KWh opgewekt en dat getal moet vanaf eind 2013 groeien naar 200 miljoen KWh.

GLASHARD BEWIJZEN

"Het idee om ons product te laten certificeren ontstond op een beurs", vertelt Martijn Tielkes, die bij Raedthuys Groep verantwoordelijk is voor de energielevering, het klantcontactcentrum en ICT. "Op die beurs vertelde een bezoeker mij dat hij aan een grote energieleverancier had gevraagd hoe hij nu de garantie had dat hij echt groene stroom geleverd kreeg. Het antwoord was: 'omdat dat op uw contract staat'. Hij vond dat geen bevredigend antwoord en dat begreep ik heel goed. Dat prikkelde mij om op zoek te gaan naar het antwoord op de vraag: hoe kun je aantoonbaar garanderen dat wij Nederlandse groene stroom verkopen? SMK was de enige goede partij om onze stelling glashard te kunnen bewijzen."

Het certificeringsproces vond Tielkes nogal meevallen. "We zijn een nieuwe leverancier en konden onze processen daardoor gemakkelijker aanpassen aan de eisen die het certificatieschema stelt. Natuurlijk waren er best een paar dingen wat lastiger te regelen. Zo stelt het schema eisen aan je communicatiemiddelen maar die hadden we nog niet klaar."

MARTIJN TIELKES

HAROLD WEERKAMP

GROENE MERKEN

Volgens Weerkamp is het nog aan de vroege kant om te zeggen of de consumenten de groene stroom met Milieukeur hun voorkeur zullen geven. Maar hij gelooft daar wel in. "Bedrijven vinden het zeker interessant. Ondernemers stellen steeds meer eisen aan duurzaamheid. Bewezen is ook dat bedrijven die duurzaam opereren beter presteren dan andere. Ik heb ook bijvoorbeeld vernomen dat de NS in 2015 alleen nog maar in Nederland geproduceerde groene stroom wil gebruiken. Ik verwacht dat het heel populair wordt. Groene merken hebben de toekomst, zo simpel is dat. Kiezen voor groene stroom is voor bedrijven soms een imagokwestie, maar zwaarwegender is wellicht dat bedrijven met onze Pure Energie punten kunnen scoren op duurzaamheidsgebied in een Europese Aanbesteding." Tielkes besluit: "Milieukeur is voor ons het bewijs dat we doen wat we zeggen. Daarbij is het goed als een onafhankelijke partij dat bevestigt. Ik hoop dat SMK de lat hoog blijft leggen en kritisch blijft op de eisen." ●

HET 'WITTE GOUD' MET MILIEUKEUR

SINDS KORT ZIJN DE ASPERGES VAN MTS MARTENS VAN DISSELDORP MILIEUKEUR GECERTIFICEERD. HET BEDRIJF IS DAARMEE HET EERSTE IN NEDERLAND MET DIT PRODUCTCERTIFICAAT.

EEN LESJE ASPERGE

De asperge is een meerjarige plant, die 7 tot 10 jaar achtereen op hetzelfde veld wordt geteeld. De bovengrondse plant, met houderige stengels en zijtakken, sterft af in de herfst, maar de ondergrondse delen overwinteren en vormen in de lente nieuwe uitlopers. Deze worden als ze nog onder de grond zijn afgesneden, en als groente verkocht. Dit zijn de witte asperges. Als de stengels wel boven de grond komen verkleuren ze naar 'groene' asperges. Voor de witte asperges wordt de grond rond de plant ongeveer een halve meter opgehoogd, zodat de scheut zijn weg omhoog naar het licht zoekt, en de scheut geoogst kan worden voor hij het oppervlak heeft kunnen bereiken.

Aspergeteeltbedrijf Martens van Disseldorp wordt gerund door de broers Peter en Ron Martens en de vrouw van Ron, Suzanne Martens. Martens van Disseldorp is dus een echt familiebedrijf dat is gelegen in het Noord Limburgse plaatsje Tienray.

"Wij hebben hier een uitstekende zandgrond om asperges te telen," aldus Ron Martens, "en telen op totaal zo'n 100 hectare witte en groene asperges met behulp van 125 man personeel. Ons bedrijf was al GlobalG.A.P gecertificeerd en hebben nu dus ook het Milieukeur certificaat behaald omdat wij 'met het oog op de toekomst'

willen telen en een geborgd duurzamer product willen leveren."

Ron vervolgt: "De asperges die op het land zijn gestoken koelen wij een hele nacht in grote bakken met water. Daarna wordt iedere asperge gewassen en schoon afgesneden, vervolgens gesorteerd, eventueel geschild met onze hypermoderne lasergestuurde schilmachine en verpakt. Daarna gaan de asperges de koelcel in, zodat ze op een temperatuur even boven nul kraakvers blijven. De asperges zijn verkrijgbaar tot eind juni. De Milieukeur gecertificeerde asperges worden via de eigen winkels in Tienray en Vierlingsbeek verkocht en zijn ook verkrijgbaar via diverse supermarkten waaronder AH, Jumbo en Aldi. ●

IN OKTOBER 2012 ONTVING WITLOFKWEKERIJ LOF. HET MILIEUKEUR CERTIFICAAT VOOR DE OPEN TEELT VAN WITLOF PENNEN. LOF. ONTVING IN APRIL NU OOK HET CERTIFICAAT VOOR DE ZOGENAAMDE 'WITLOFTREK'.

LOF. NU OOK HET MILIEUKEUR CERTIFICAAT VOOR DE WITLOFTREK

LOF. is hiermee het eerste bedrijf in Nederland dat witlof met het Milieukeur certificaat aanbiedt. "En daar zijn we best trots op", zegt een enthousiaste Gerwin de Vries, directeur van LOF. "Wij telen gezonde witlof met respect voor mens en dier. En dat is nu bevestigd door het Milieukeur certificaat." Met de mogelijkheid om nu ook Milieukeur geproduceerde witlof en roodlof aan te bieden, vindt LOF. aansluiting bij de groeiende vraag naar duurzamer geproduceerde groenten.

BEWUSTE KEUZE

Witlofkwekerij LOF. heeft bewust de keuze gemaakt om met Milieukeur aan de slag te gaan. "Vanuit de visie van het bedrijf en de vraag vanuit de klant is het balletje destijds gaan rollen," vertelt De Vries. Het bedrijf is al geruime tijd Global G.A.P. gecertificeerd en

daarom was het voor LOF. een logische stap om ook het Milieukeur certificaat te halen. Kristha Heibrink, verantwoordelijk voor de verkoop, vult aan: "LOF. kan jaarrond residuvrije witlof en roodlof aanbieden: een eerlijk product dat gekweekt is op duurzamere wijze, dat uniform wordt geleverd en een prima houdbaarheid heeft in het schap. En daar komt nu witlof geteeld vanuit de richtlijnen van Milieukeur bij." ●

ONTWIKKELINGEN MILIEUKEUR SMK NIEUWS 70

AARDWARMTEWINNING(S)INSTALLATIES

Recent is een haalbaarheidsonderzoek gestart naar de ontwikkeling van een Milieukeur voor duurzame aardwarmtewinning (productieproces/procesinstallatie), in eerste instantie gericht op de glastuinbouw. Directe aanleiding is het ontbreken van een code voor MIA/VAMIL voor aardwarmtewinningsinstallaties, terwijl hierin ten behoeve van de glastuinbouw fors wordt geïnvesteerd. Een gerenommeerd duurzaamheidskeurmerk voorziet in de behoefte om van gunstige MIA-/VAMIL-af trek gebruik te kunnen maken. Einde zomer wordt afronding van het haalbaarheidsonderzoek verwacht. ●

AUTOREINIGINGSMIDDELEN

De herziening van het Milieukeurcertificatieschema autoreinigingsmiddelen is afgerond. Voor de herziening is gekeken naar de aansluiting met de EU Ecolabelcriteria voor allesreinigers en sanitairreinigers. Ook is onderzocht in hoeverre de Nederlandse criteria nog aansluiten bij de huidige Nordic Swancriteria, waarvan de Milieukeureisen oorspronkelijk mede zijn afgeleid. Wijzigingen betreffen onder meer aanvullende eisen voor de omschrijving

en samenstelling van een eenheidsproduct waarop de criteria van toepassing zijn (d.w.z. het product omgerekend naar een vaste waterhoeveelheid), uitbreiding en actualisatie van de criteria voor parfums, geur- en kleurstoffen, het criterium voor schadelijke stoffen en een extra criterium voor de biologische afbreekbaarheid van stoffen. Het herziene certificatieschema wordt op 1 juli 2013 voor 3 jaar van kracht tot 1 juli 2016. ●

BAROMETERS

De volgende Barometers zijn ongewijzigd verlengd per 1 januari 2013:

- Barometer Duurzame Bloemist
- Barometer Duurzame Groente en Fruit
- Barometer Duurzame Slager ●

BAROMETER DUURZAME BAKKERIJ EN ZOETWAREN

Tijdens het VBZ Platform Duuraam Ondernemen op 20 november 2012 startte de herziening van de Barometer. VBZ bediscussieerde samen met SMK, bedrijven uit de branche, adviesbureaus, pers, hogescholen en andere betrokkenen de thema's van de Barometer in een waardevolle en interactieve bijeenkomst.

Daarna werden nieuwe thema's uitgewerkt en de criteria uit de huidige versie van de Barometer geactualiseerd. Dit resulteerde in een herziene versie van de Barometer Duurzaam Bakkerij en Zoetwaren waarvan de concept-criteria op 19 maart in een hoorzitting worden voorgelegd.

Bij de herziening is er aansluiting gezocht met de inhoudelijke opzet van ISO 26000. Dit is een internationaal breed gedragen MVO-graadmeter voor bedrijfssystemen. De waarde van de Barometer is dat het MVO-stappen specifiek voor de betreffende branche uitwerkt en op meerdere niveaus certificeerbaar maakt. Verder is de Barometer gericht op verduurzaming van het bedrijfsproces.

In de aanloop naar de hoorzitting zijn bij diverse stakeholders (NGO's, retail en bakkerij- en zoetwarenbedrijven) interviews gehouden. Hierdoor wordt een groot aandeel van de binnen ISO 26000 vereiste stakeholder-analyse ingevuld. De belangrijkste bevindingen uit de interviews zijn verwerkt in de herziening. In april/mei is de inbreng van de hoorzitting verwerkt en kan in juni de herziene Barometer worden vastgesteld en gepubliceerd. ●

BAROMETER DUURZAAM TERREINBEHEER

In de afgelopen maanden is gewerkt aan een update van de criteria van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer. Een belangrijk deel van de aanpassingen komt voort uit de wijziging van het wettelijk gebruiksvoorschrift bij de toepassing van glyfosaat op verhardingen. Dit nieuwe gebruiksvoorschrift zal komende 2 jaar worden doorgevoerd. Complicerend is dan ook dat komende 2 jaar met twee doseringen kan worden gewerkt. De verwachting is wel dat aankomend seizoen nog op basis van het 'oude' etiketvoorschrift kan worden gewerkt. Vanaf 2014 zal ook middel met een 'nieuw' etiket worden toegepast.

In februari zijn de wijzigingsvoorstellen in een druk bezochte hoorzitting besproken. Om alle inbreng te verwerken was meer tijd nodig dan aanvankelijk ingeschat. Het bleek niet mogelijk om de herziening in april af te ronden. De publicatie van de herziene versie van de Barometer vindt nu plaats in de tweede helft van mei. Bestaande certificaathouders krijgen een overgangstermijn om aan de wijzigingen te kunnen gaan voldoen. ●

BEWERKTE EN VERWERKTE PRODUCTEN

Vanuit de certificaathouders was het werken met alleen milieuvriendelijke reinigings- en desinfectiemiddelen voor de slagerijen en overige bewerkers en verwerkers in de praktijk niet haalbaar. Een extern onderzoeksbureau heeft hier onderzoek naar gedaan bij de betreffende partijen waaruit een werkende en milieuvriendelijke maatregel is ontstaan. Verder zijn alle schema's binnen het certificatieschema Milieukeur Bewerkte en Verwerkte producten ongewijzigd verlengd tot 1 februari 2014. ●

DATACENTERS: KLIMAATBEHEERSING

Het huidige Milieukeurcertificatieschema klimaatbeheersing bij datacenters is geldig tot 1 juli 2013. Momenteel wordt bij betrokken partijen geïnventariseerd welke onderwerpen bij de komende herziening aan de orde zouden moeten komen. Verder worden er twee voor de herziening van dit certificatieschema belangrijke onderzoeken uitgevoerd: een voor bestaande datacenters en een voor nieuwbouwdatacenters. De resultaten hiervan worden naar verwachting binnen enkele weken bekend en de relevante bevindingen uit deze onderzoeken zullen worden meegenomen voor de actualisatie en herziening van het Milieukeurcertificatieschema. Na de zomer zullen herzieningsvoorstellen aan de begeleidingscommissie worden voorgelegd. In de tussentijd zal het Milieukeurcertificatieschema klimaatbeheersing bij datacenters met 6 maanden worden verlengd tot 1 januari 2014. ●

DIERLIJKE PRODUCTEN

EI (LEGHENNEN), VLEESKUIKEN EN VARKEN

Op 1 februari 2013 is versie DP16 gepubliceerd voor zowel ei (leghennen), vleeskuiken en varken. Dit schema is geldig tot 1 februari 2014.

KWEEKVIS

De criteria voor Milieukeur kweekvis zijn geïnactiveerd wegens het ontbreken van certificaathouders.

RUND (VLEESVEE)

Op 1 februari zijn de criteria voor runderen vleesvee ongewijzigd verlengd. Hierbij is een aantal interpretatievragen verwerkt. De publicatie van de criteria is nog even aangehouden omdat deze eerst in een nieuwe lay-out van Milieukeur Dierlijke producten wordt omgezet. Nieuwe publicatie zal in juni plaatsvinden. ●

EVENEMENTEN(ORGANISATIES)

Per 1 maart 2013 is het certificatieschema Barometer Duurzame Evenementen gepubliceerd. Het keurmerk Milieukeur is gekoppeld aan het gouden niveau van deze Barometer. Er zijn verplichte en optionele Barometercriteria voor een breed scala aan onderwerpen: onder meer locatie, energie, water en sanitair, afval, catering en mobiliteit. Het aantal behaalde punten bepaalt de uiteindelijke score voor het bronzen, zilveren of gouden niveau van de Barometer. Het certificatieschema is voor 2 jaar vastgesteld tot 1 maart 2015 (Zie ook pagina 7). ●

PLANTAARDIGE PRODUCTEN UIT DE BEDEKTE TEELT

Het schema Milieukeur Plantaardige producten uit de bedekte teelt is per 1 januari 2013 gepubliceerd, met een geldigheid tot 1 januari 2014. Dit schema is onderverdeeld in verschillende gewasgroepen, te weten groenten, sierteelt en cellenteelt (paddenstoelen, sprouts en witlof). De hoofdlijnen uit de herziening zijn:

- Herziening aandachtstoffen
- Toegestane % MRL verlaagd naar 50 met een maximum van 5 werkzame stoffen
- Aanbrengen van frequentie- of standenregelaars op pompen
- Aanscherping lichthinder door deze keuzemaatregel verplicht te stellen
- Aanwezigheid RI&E plan
- Nieuwe keuzemaatregelen opgenomen voor alle thema's (energie, gewasbescherming, water en nutriënten) en het aantal te behalen punten is opgehoogd. ●

PLANTAARDIGE PRODUCTEN UIT DE OPEN TEELT

SMK publiceerde per 1 januari 2013 het herziene certificatieschema Milieukeur Plantaardige Producten uit de open teelt. Dit schema is geldig tot 1 januari 2014.

De hoofdlijnen uit de herziening voor 2012 zijn:

- Actualiseren toegestane gewasbeschermingsmiddelen (inclusief aandachtstoffen) en de bemestingsnormen
- Opnemen van keuzemaatregelen voor innovaties op het gebied van het beperken van emissies van gewasbeschermingsmiddelen, zoals de toepassing van sensor

gestuurde spuittechnieken of het opvangen en zuiveren van restvloeistoffen van spuitmachines

- Opnemen van maatregelen om uitspoeling van nutriënten te voorkomen, zoals het terugdringen van de uitrijperiode van onbewerkte organische mest. ●

TOILETVLOEISTOFFEN

Het Milieukeurcertificatieschema vloeistoffen voor mobiele toiletten is herzien. De mogelijke aansluiting bij de EU Ecolabelcriteria voor allesreinigers en sanitairreinigers is onderzocht. Ook is gekeken naar de aansluiting met de huidige Blaue Engelcriteria, waarvan de Milieukeureisen oorspronkelijk mede zijn afgeleid. Wijzigingen betreffen onder meer uitbreiding van de eisen aan de productsamenstelling en uitbreiding en actualisatie van de criteria voor geurstoffen, de eis voor complexe stoffen, het criterium voor schadelijke stoffen en een extra criterium voor de biologische afbreekbaarheid van stoffen. Het herziene certificatieschema wordt op 21 juli 2013 voor 3 jaar van kracht tot 21 juli 2016. ●

EU ECOLABEL

Certificatiesysteem voor duurzamere producten en diensten

SCHONERE WAS MET TRICEL

AL MEER DAN HONDERD JAAR WORDT IN DEVENTER WASPOEDER GEMAAKT DOOR HET FAMILIEBEDRIJF SENZORA (EEN IN 1917 BEDACHTTE AFKORTING VAN SCHOEMAKER ENZONEN RAAMSTRAAT). DAT HET BEDRIJF OOK NA ZO'N LANGE TIJD MOEITELOOS MEEGAAT IN INNOVATIES EN DUURZAMERE PRODUCTIE, BLIJKT WEL UIT DE RECENTE CERTIFICERING VAN HUN WITTE EN BONTE WASMIDDELEN MET HET EU ECOLABEL.

Product Manager Robert Reindsen vertelt: "Ons bedrijf bestaat uit twee divisies: wasmiddelen en suikerwaren. We hebben een rijke geschiedenis, waar je op onze website een en ander van kunt terugvinden. Al vanaf 1908 begon hij met eigen zeepproductie. Anno 2012 werken we met meer dan 100 mensen elke dag weer aan wasmiddelen vanuit onze eigen productie-locatie in Deventer."

PRIVATE LABEL

"Onze wasmiddelen", vervolgt Reindsen, "produceren we deels onder een eigen merknaam, maar het grootste deel van onze productie gaat naar de zogenoemde 'private label' markt: het gaat dan om de huismerken van bekende groothandels en supermarkten. Dit is voor ons nog steeds een groeimarkt. Wellicht door de crisis zijn huismerken populairder geworden en wij kunnen op die vraag inspelen. Ons eigen merk Tricel gebruiken we ook als ons uithangbord, dus innovaties en andere ontwikkelingen laten we graag los op dit merk. Vorig jaar kreeg ons wasmiddel Tricel Eco White het EU Ecolabel certificaat en sinds afgelopen zomer ook ons wasmiddel Tricel Eco Color. We wilden graag beide varianten certificeren om een totaalpakket aan wasmiddelen te kunnen bieden die aantoonbaar duurzamer zijn dan gangbare wasmiddelen."

Onze Eco waspoeders zijn 100% oplosbaar en

kunnen zich kwalitatief meten met de A-merk waspoeders.

WERELDWIJD LEVEREN

"We kozen voor certificering met het EU Ecolabel omdat we wereldwijd leveren en verschillende klanten – zelfs internationaal – hiernaar vragen. In Europa leveren we in de Benelux, Duitsland, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, Polen en Rusland. Als producent nemen we deel aan verschillende beurzen. Voor ons is de PLMA beurs het belangrijkste. Op die beurs komen duizenden deelnemers uit zo'n 70 landen bij elkaar. Daarbij staat de wereld van de 'private labels' centraal. Op deze beurs merk je een toenemende belangstelling voor duurzamere producten. Vandaar ook dat het EU Ecolabel voor ons meerwaarde biedt. Het is immers een internationaal geaccepteerd certificaat."

OVERTUIGD VAN KWALITEIT

Volgens Reindsen heeft Sensora nu niet bepaald het bedrijf op zijn kop hoeven te zetten om aan de criteria voor certificering te voldoen. "Wat ik van ons eigen laboratorium begreep, is dat we niet heel veel moeite moesten doen om voor het certificaat in aanmerking te komen. De meeste inspanning lag in het verkrijgen van de juiste documentatie van al onze toeleveranciers. Daarna volgden nog verschillende tests, omdat

je product uiteraard minimaal net zo goed moet zijn als gangbare producten. Maar die tests doen we natuurlijk zelf ook doorlopend. Naar mijn mening moet je namelijk niet eens aan certificeren beginnen als je niet volledig overtuigd bent van de kwaliteit van je product."

FORMULE

De kwaliteit van het wasmiddel hangt af van verschillende factoren. De formulering van het poeder is daarbij doorslaggevend. "Simpel gezegd bepalen de ingrediënten, maar ook de hoeveelheid ingrediënten, de kwaliteit van je wasmiddel", weet Reindsen. "Bij eenvoudige wasmiddelen heb je zo'n zeven tot tien ingrediënten, maar bij de exclusievere kan dat aantal oplopen naar wel vijftientig. Voor Tricel hebben we, ook met het oog op de certificering, het recept vastgelegd. Maar dat recept houden we uiteraard voor onszelf", besluit Reindsen lachend. ●

REINIGINGSMIDDELENPRODUCENT VIPACK HEEFT SINDS DIT VOORJAAR EEN EU ECOLABEL PRODUCTCERTIFICAAT. DAT GELDT VOOR EEN AFWASMIDDEL DAT VIA INKOOP-ORGANISATIE SUPERUNIE ONDER VERSCHILLENDE MERKNAMEN IN EEN GROOT AANTAL NEDERLANDSE SUPERMARKTKETENS WORDT VERKOCHT.

SCHONER SOPJE VOOR DE VAAT

Hoofd Research & Development Robert Cauberg van Vipack ziet een goede toekomst voor zulke milieuvriendelijke middelen. "Wij werken veel voor inkooporganisaties en supermarktketens die naast de A-merken een 'private label' willen aanbieden aan hun klanten", vertelt Robert Cauberg. "In hun opdracht ontwikkelen wij dan producten die kwalitatief even goed of zelfs vaak beter zijn. De kwaliteit van onze producten laten wij testen door het onafhankelijk onderzoeksinstituut SOHIT, of voor de Duitse markt het instituut Hohenstein. In de loop der jaren zijn we vooral gegroeid op de Nederlandse, Duitse en Franse markt. Wij zijn in Nederland inmiddels de grootste producent voor was- en reinigingsmiddelen onder Private Label merken.

BEKENDHEID LABEL

Een half jaar geleden kreeg Vipack van Superunie het verzoek om voor hun private label merken, bijvoorbeeld Perfekt, Markant en Plus, een milieuvriendelijker alternatief afwasmiddel te ontwikkelen. "Daar gaven wij

ROBERT CAUBERG

graag gehoor aan", vervolgt Cauberg. "We wilden dat dan ook laten certificeren, zodat het ook aantoonbaar milieuvriendelijker is. We kozen voor het EU Ecolabel met het oog op de toekomst, waarin meer Europese supermarkten een milieuvriendelijk alternatief willen bieden, en vanwege de bekendheid van het label."

VANAF NUL BEGINNEN

Een kwestie van een paar stoffjes verwisselen was het zeker niet Cauberg: "Bij een nieuw en milieuvriendelijk product moet je vanaf nul beginnen. Je kunt namelijk niet een bestaande formulering aanpassen, maar je moet echt helemaal opnieuw bezien welke ingrediënten je wel of niet kunt gebruiken. In onze zoektocht naar ecologisch verantwoorde grondstoffen hielp wel mee dat we goede relaties hebben met de grootste grondstoffenvoorzieners. Ook aan de parfums worden door het certificaat strenge eisen gesteld, waardoor we ook met de parfumeurs regelmatig hebben overlegd over de nieuwe formule."

UITSTEKEND BEGELEID

Nadat het concept klaar was, heeft Vipack dit in varianten gepresenteerd bij Superunie. "Vervolgens is het getest op kleur, geur, uitstraling en natuurlijk performance", vertelt Cauberg. "Superunie selecteerde de inmiddels uitgewerkte variant. Gelijktijdig met de uitwerking hebben we het dossier opgebouwd om aan de eisen van het EU Ecolabel te voldoen. Het was een behoorlijke en tijdrovende papierwinkel om alle bewijzen te verzamelen, maar daarin zijn we uitstekend

begeleid door SMK. Petje af voor hun inzet, ze geven van tevoren goed aan waar je op moet letten en ook het contact verliep goed. Ik werd op een gegeven moment zelfs telefonisch geattendeerd op het feit dat ik een bepaald onderdeel nog moest inleveren. Certificering verliep dan ook voorspoedig en inmiddels zijn we al bezig met een tweede afwasmiddel dat we willen laten certificeren, voor ICA, een van de grootste supermarktketens in Zweden."

GEMAKKELIJKER

"Ik voorzie een goede toekomst voor producten met het EU Ecolabel", stelt Cauberg. "In Zweden is zo'n type certificering al vrijwel een vereiste; in Scandinavië loopt men naar mijn mening voor op milieugebied. Het marktaandeel voor dergelijke producten groeit, ook in Nederland, doordat supermarkten steeds vaker hun klanten een milieubewust alternatief aanbieden. Wij zullen daar zeker op in weten te spelen. Wij zien nu waar we op moeten letten, dus ik verwacht dat volgende certificeringen alleen maar gemakkelijker worden." ●

AFWASSEN MET CITROEN

De gewenste geur van afwasmiddel is sterk regionaal bepaald. In Nederland houden we van citroengeur voor de afwas. In Frankrijk echter zijn consumenten gesteld op een geur die wij zouden verbinden aan wc-reiniger. Daarnaast is vanouds de 'Marseillezeepgeur' heel populair, gebaseerd op olijfolie. In Scandinavië houdt men vooral van de bloemige 'gele zomer' geur.

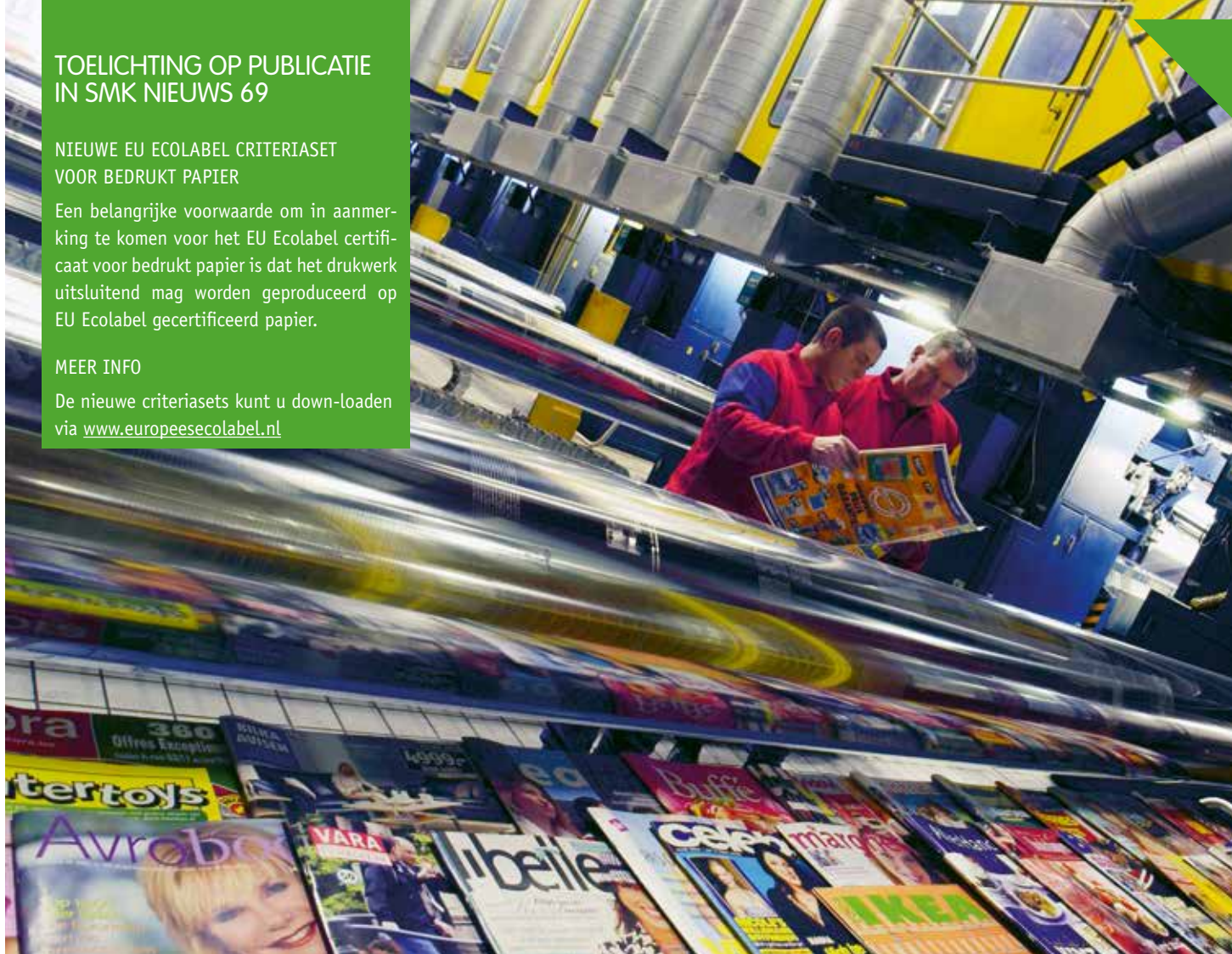
TOELICHTING OP PUBLICATIE IN SMK NIEUWS 69

NIEUWE EU ECOLABEL CRITERIASET VOOR BEDRUKT PAPIER

Een belangrijke voorwaarde om in aanmerking te komen voor het EU Ecolabel certificaat voor bedrukt papier is dat het drukwerk uitsluitend mag worden geproduceerd op EU Ecolabel gecertificeerd papier.

MEER INFO

De nieuwe criteriasets kunt u downloaden via www.europeesecolabel.nl

ROTO SMEETS BEHAALT HET 'EU ECOLABEL CERTIFICAAT VOOR GEDRUKTE PRODUCTEN' VOOR DEENSE KLANTEN.

ROTO SMEETS HEEFT VOOR HAAR DEENSE RETAILKLANTEN HET EU ECOLABEL CERTIFICERINGSPROCES DOORLOPEN VOOR DE NIEUWE PRODUCTGROEP 'GEDRUKTE PRODUCTEN'. HIERMEE KUNNEN DEZE RETAILERS HET LABEL VERMELDEN OP HUN RECLAMEDRUKWERK.

Om het keurmerk te mogen toepassen op drukwerk moeten zowel het drukproces, het nabewerkingsproces als de gebruikte materialen voldoen aan de strenge milieucriteria die door de EU zijn gesteld. De criteria zijn met name gericht op het stimuleren van de ontinkbaarheid en recyclebaarheid van het drukwerk, het verminderen van emissies van vluchtige organische stoffen (VOS) en het verlagen of voorkomen van risico's voor het milieu. De criteria zijn zodanig vastgesteld dat alleen drukwerk met aantoonbaar geringe milieueffecten, het keurmerk kan verkrijgen.

De geselecteerde brochures van Dansk Supermarked, Coop Denmark en Bauhaus, die worden gedrukt bij Roto Smeets in Nederland, mogen nu het behaalde certificaatnummer vermelden. EU Ecolabel is een keurmerk dat verworven kan worden voor een specifiek product en kan niet aan een organisatie worden verleend. De milieueffecten van het productieproces van Roto Smeets voldoen aan dusdanige eisen dat

de specifieke producten van haar klanten het keurmerk kunnen verwerven.

Het verkrijgen van dit EU Ecolabel past in het milieubeleid van Roto Smeets dat gericht is op het zo min mogelijk belasten van het milieu bij het vervaardigen van drukwerk. Alle Roto Smeets drukkerijen zijn om die reden ook gecertificeerd met het Nordic Swan label, het ISO 14001 milieuzorgsysteem, FSC en PEFC. ●

BAROMETER DUURZAME BLOEMIST
Certificatiesysteem op drie niveaus voor duurzamere bedrijfsvoering en inkoop van duurzamere bloemen en planten

"BINNEN NO TIME CONTACTEN MET NIEUWE KLANTEN"

HALF MAART BEHAALDE AMEIDE BLOEMEN HET BRONZEN NIVEAU VAN DE BAROMETER DUURZAME BLOEMIST. "HET KEURMERK IS WAT JE NOEMT GOED ONTVANGEN", ZEGT ROBERT VAN DEN HEUVEL, EIGENAAR VAN DE BLOEMEN- EN PLANTENSPECIALZAAK IN EINDHOVEN. "ENKELE WEKEN NA DE UITREIKING ZAT IK AL AAN TAFEL MET VERSCHILLENDE POTENTIËLE AFNEMERS."

Van den Heuvel: "Met het keurmerk wil ik me vooral onderscheiden van de concurrentie. Sinds twee jaar richten wij ons naast de particuliere handel ook op de zakelijke markt. Maar als Business Bloemist is het niet eenvoudig je tussen de grote spelers te bewegen. Zij beschikken al jaren over een groot netwerk en daar kom je niet zo eenvoudig tussen. Dus moet je je onderscheiden. Aangezien we al behoorlijk duurzaam werkten, leek dit me een uitgelezen kans."

GELEGENHEID AANGRIJPEN

Na het binnenhalen van het Barometer certificaat greep Van den Heuvel direct de gelegenheid aan om contact te leggen met nieuwe klanten. De gemeente Eindhoven overhandigt elk jaar het eigen 'Keurmerk Duurzame Ondernemer' aan ondernemers in Eindhoven die bewust duurzaam werken. "Tijdens de feestelijke uitreiking eind maart heb ik een schaal met duurzaam geteelde narcissen mogen aanbieden aan verschillende winnaars. Natuurlijk met de gegevens van mijn bedrijf erbij. Kort daarop werd ik gebeld door een paar onderscheiden

bedrijven met de vraag of ik wilde langskomen voor een oriënterend gesprek. Ik verwacht dat dit op termijn zeker iets gaat opleveren."

OP NAAR ZILVER

Om te voldoen aan de eisen van het certificaat heeft Van den Heuvel diverse maatregelen genomen. "Voorheen wisten we onze bloemenvazen met chloor, nu doen we dat met schoonmaakazijn. Ook gebruiken we nu alleen nog bloemenfolies van polypropyleen. Afval scheiden deden we al, en ook gebruikten we al duurzame lampen en groene stroom. Van dat laatste noteren we nu ook het verbruik." Het meeste moeite kostte het Van den Heuvel om uit te zoeken hoe hij minimaal 15 procent van zijn ingekochte bloemen en planten kon laten voldoen aan het MPS-A, Milieukeur- of EKO-keurmerk, een voorwaarde die verbonden is aan het bronzen niveau. "Ik koop mijn producten in bij Veiling FLORA HOLLAND in Rhein-Maas in Duitsland. De Duitse kwekers kennen deze certificeringen niet. Al zijn er wel enkelen die volgens de duurzame richtlijnen werken. Ik moest dus op zoek naar andere

aanbieders. Om qua omzet snel gewicht in de schaal te kunnen leggen, zorg ik er nu voor dat ik vooral duurdere soorten duurzamere bloemen inkoop, zoals rozen en orchideeën. In 2012 zat ik gemiddeld al op 22 procent, zo komt die 30 procent aardig in de buurt. Daaraan moet je minimaal voldoen als je in aanmerking wilt komen voor het zilveren niveau van de Barometer Duurzame Bloemist. Mijn doel is om dat binnen een jaar te bereiken."

SLIM INKOPEN

Het keuringstraject heeft Van den Heuvel als 'heel positief' ervaren. "De auditor heeft me vooraf onder meer goed advies gegeven over het slim inkopen van duurzamere bloemen." Het enige minpuntje vindt Van Heuvel het noteren van klachten van klanten, een van de eisen die aan het keurmerk verbonden is. "Als klanten terugkomen met een boeket, geven wij ze gewoon graag een verse, nieuwe bos mee, zonder er een punt van te maken." ●

BAROMETER DUURZAAM TERREINBEHEER

Certificatiesysteem op vier niveaus voor een duurzamer beheer van groene en verharde terreinen

WATERSCHAPPEN GEVEN HET GOEDE VOORBEELD

NEGEN VAN DE 24 WATERSCHAPPEN ZIJN INMIDDELS GECERTIFICEERD OP HET ZILVEREN NIVEAU VAN DE BAROMETER DUURZAAM TERREINBEHEER. EEN MOOI RESULTAAT, DAT ZORGT VOOR HEEL WAT HECTAREN TERREIN WAAR ZONDER GEBRUIK VAN BESTRIJDINGSMIDDELEN WORDT GEWERKT.

Twee nieuwkomers in de lijst van gecertificeerde waterschappen zijn De Dommel en Hollandse Delta. Bestuurders, beleidsmedewerkers en uitvoerders van deze waterschappen geven een toelichting op hun motivatie en delen hun praktijkervaringen.

WATERSCHAP DE DOMMEL

"Naar mijn mening kunnen waterschappen een voorbeeldrol vervullen als het gaat om bestrijdingsmiddelen", vindt Tiny Arts. Hij is lid van het Dagelijks Bestuur van Waterschap De Dommel (namens de fractie Water Natuurlijk) en loco-watergraaf. "Sterker nog", vervolgt hij, "We kunnen en mogen niet anders. Juist glyfosaat is een middel dat in het oppervlaktewater terecht kan komen en zeer moeilijk te verwijderen is. Wij hebben als De Dommel in dat besef al jaren geleden besloten het gebruik van chemische middelen af te bouwen en werken sinds 2009 chemievrij."

DILEMMA'S

"Toch houd je dilemma's", vindt Arts. "Langs natuurlijke beken in ons terrein hebben we veel last van de Japanse duizendknoop; een invasieve exoot. Die kan de oevers gaan domineren als je hem zijn gang laat gaan en de vingers van onze terreinbeheerders jeuken om ze af te maaien en de wortels aan te tippen met een middel. We hebben er toch voor gekozen dit niet te doen. Hetzelfde geldt voor de reuzenbalsemien, deze heeft moeilijk te bestrijden stengels, dus ook hier hebben we stevig over moeten discussiëren. De uitkomst: mechanisch of handmatig bestrijden, en als dat niet mogelijk is: er mee leren leven."

CRISIS

Nog een ander dilemma ziet Arts opdoemen door de economische crisis. "Je ziet al dat in veel gemeenten wordt teruggegrepen naar de middelen. Ik vind dat eeuwig zonde en onverstandig. Je zit nu in de fase van ervaring opbouwen met chemievrije bestrijding en die kennis moet je niet in één keer overboord zetten. Bovendien toont recent onderzoek in het Maasstroomgebied opnieuw aan dat allerlei resten van bestrijdingsmiddelen worden teruggevonden. Ik vind dat je daar als waterschap absoluut niet aan mag bijdragen. Terug grijpen naar chemie is volgens mij op termijn duurkoop. Het lijkt soms de makkelijke weg, maar uiteindelijk is het dat helemaal niet, omdat je later allerlei residuen uit het oppervlaktewater zult moeten filteren."

Het zal dus niemand verbazen dat voor Arts certificering op de Barometer Duurzaam Terreinbeheer vanzelfsprekend was. "Het aantal hectaren terrein van ons waterschap is misschien beperkt ten opzichte van het totaaloppervlak van het stroomgebied van de Dommel, maar we geven wel het goede voorbeeld!"

GEEN HELSE KLUS

Uitvoerder Frank van Beers beaamt dat certificering voor waterschap De Dommel geen helse klus was. "We moesten de papierwinkel op orde maken, dat wel. Bovendien moeten we in nieuwe contracten met de aannemers opnemen dat er maandelijkse rapportages gemaakt worden." Op de vraag of het waterschap direct doorgaat voor het gouden niveau antwoordt Van Beers: "Nee, dat is momenteel niet haalbaar. En dat heeft ermee te maken dat je dan je machines met biologisch afbreekbare olie moet laten werken en daar zijn onze machines nog niet tegen bestand."

TINY ARTS
WATERSCHAP DE DOMMEL

FRANK VAN BEERS
WATERSCHAP DE DOMMEL

ONKRUIDBESTRIJDING MET HETE LUCHT

CHRIS VAN ECK (LINKS) EN

ROBBERT LEIJDEKKER - WATERSCHAP HOLLANDSE DELTA

én houd er rekening mee dat middelenvrij terreinbeheer duurder is. Dat betekent dus dat je ook goed duidelijk moet maken in de aanbesteding aan je aannemer dat het arbeidsintensiever is, anders maak je geen goede afspraken. Omdat we ecologisch groen(maai)onderhoud doen op onze terreinen is de onkruiddruk veel hoger dan op vergelijkbare terreinen."

WATERSCHAP HOLLANDSE DELTA

"Al tien jaar geleden hebben we ons bij het Zuiveringsschap verdiept in de mogelijkheden van chemievrij werken", vertelt Chris van Eck. Hij werkt als Coördinator Kwaliteit, Arbo en Milieu bij Waterschap Hollandse Delta. "Destijds verdwenen die plannen in de la na een bezuinigingsronde. Inmiddels zijn verschillende waterschappen en het zuiveringsschap gefuseerd tot Waterschap Hollandse Delta. Vorig jaar kregen we de vraag of we konden certificeren voor de Barometer Duurzaam Terreinbeheer. Na enig onderzoek bleken we al aan de criteria te kunnen voldoen."

Over de redenen tot de certificering zegt Van Eck: "De Unie van Waterschappen heeft er bij alle waterschappen op aangedrongen om op te gaan voor certificering. Onze bestuurders zijn daarin meegegaan, het paste in de politieke lijn. Bovendien moet een waterschap zelf ook terughoudend zijn met het gebruik van bestrijdingsmiddelen, zeker omdat wij ook richting de ingelanden worden geacht te handhaven. Bovendien kostte certificering niet heel veel moeite, was onze verwachting."

CHEMIE AFBOWEN

"Al vanaf 2008 zijn we het gebruik van chemische bestrijding gaan afbouwen", vult Beleidsmedewerker Watersystemen Robbert Leijdekker aan. "Binnen de scope: op de afgesloten terreinen, rioolgemaal en zuiveringsinstallaties gebruiken we geen middelen meer. We hebben een protocol opgesteld voor de plekken waar we nog middelen gebruiken. Dat doen we alleen als het echt niet anders kan, incidenteel, terughoudend en alleen door een gecertificeerde aannemer*."

Voor de certificering heeft Hollandse Delta geen ingrijpende wijzigingen in de bedrijfsvoering hoeven door te voeren. "Feitelijk", vervolgt Van Eck, "kwam het erop neer dat we in kaart moesten brengen wat we al deden. Vooral het bij elkaar brengen van al het kaartmateriaal kostte moeite. Overigens hebben we veel dingen kunnen leren en navragen bij ons collega-waterschap Rivierenland, dat al eerder gecertificeerd was. Vervolgens zijn we eind 2012 gecertificeerd op het zilveren

niveau van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer."

EEN ANDER BEELD

"Het terreinbeheer", zegt Leijdekker, "vindt dus op een incidentele uitzondering na, plaats met mechanische middelen: door maaien en borstelen. Het is arbeidsintensiever, duurder, en het beeld verandert. Collega's hadden er weerstand tegen. Daarom hebben we echt even aandacht moeten besteden aan de bewustwording bij collega's. Ook in de toekomst verwachten wij dat dit nog de nodige aandacht zal vragen."

CEES VAN BLADEREN

UNIE VAN WATERSCHAPPEN: 'BAROMETER GEEFT DE JUISTE HANDVATTEN'

Cees van Bladeren, senior beleidsmedewerker Waterbeleid bij de Unie van Waterschappen: "In 2009 hebben de waterschappen samen besloten dat ze werk wilden maken van duurzaam terreinbeheer. Om handhavend te kunnen optreden richting andere partijen is het wel zo overtuigend als je zelf volgens duurzame richtlijnen werkt, dat was de basisgedachte erachter. Het zilveren niveau van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer geeft waterschappen daarbij de juiste handvatten. Het ene waterschap pakt het duidelijk sneller op dan het andere. Dat heeft met verschillende dingen te maken, niet alleen met de motivatie maar ook de aard van de problematiek in het gebied. Het gebruik van chemische middelen is voor alle waterschappen getuige de uitspraak in 2009 not done. Het economisch klimaat mag daarbij geen verschil maken." ●

*Certificaat Barometer Duurzaam Terreinbeheer, toepassing glyfosaat op verhardingen.

BENDE

De gevolgen van het chemievrij werken zijn wel dat op sommige plekken meer en langer onkruid staat. "Collega's hebben ons er wel op aangesproken: 'wat maken jullie er een bende van!', kregen we dan te horen. Maar ja, ecologisch verantwoord werken heeft nu eenmaal tot gevolg dat je meer onkruid voor lief zult moeten nemen. En waar mogelijk hebben we ook de inrichting aangepast aan deze nieuwe situatie. Bijvoorbeeld asfalt in plaats van klinkerwegen en rondom de waterbassins geen tegelpaden meer maar gras, dat we vervolgens netjes kort maaien."

TIP

Tot slot heeft van Beers een tip voor andere waterschappen: "Selecteer de juiste aannemer

GROEN LABEL KAS EN DE GLASTUINBOUWSECTOR 2012 - 2013

IN 2012 DAALDE VOOR HET EERST SINDS JAREN HET TOTAAL AANTAL HECTARE GLASTUINBOUW IN NEDERLAND ONDER DE 10.000.

Van de 9.960 hectare is circa de helft (4.900 hectare) bestemd voor de groententeelt en de andere helft voor de sierteelt. Het gemiddelde bedrijf heeft een oppervlakte van 3 hectare; de gemiddelde grootte van een Groen Label Kas (GLK) bedraagt 5,3 hectare.

ONTWIKKELING GROEN LABEL KAS 2012

Het aantal per jaar afgegeven GLK-certificaten bereikt een dieptepunt in 2011 met 28 kassen. In 2012 groeit dit aantal naar 33 certificaten (+18%). In de groententeelt is deze stijging het sterkst, van 15 naar 21 certificaten (+40%); in de sierteelt is er een daling van 13 naar 12 certificaten (-8%). (Grafiek 1)

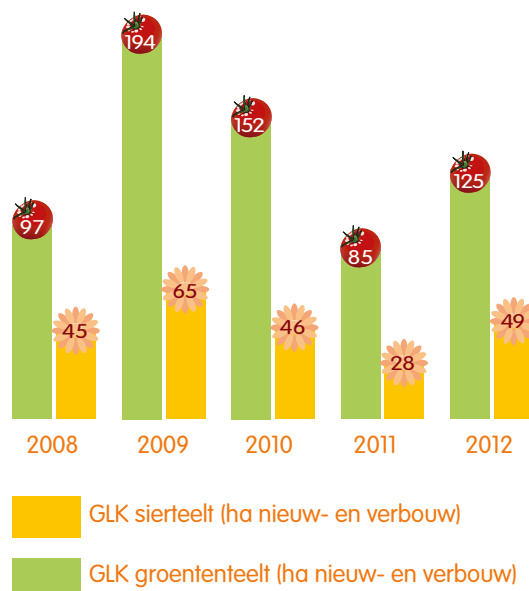

GRAFIEK 1: AANTAL GROEN LABEL KASSEN ONDERVERDEELD IN GROENTENTEELT EN SIERTEELT OVER 2008 - 2012.

De aan de certificaten gekoppelde bedrijfsoppervlakte nam toe van 113 hectare in 2011 naar 174 hectare in 2012 (+54%). In de groententeelt is er een groei van 85 hectare in 2011 naar 125 hectare in 2012 (+47%); in de sierteelt is er een sterkere stijging van 28 naar 49 hectare (+75%). (Grafiek 2)

Ontvingen er in 2012 minder sierteeltbedrijven het GLK-certificaat dan in 2011, toch is er een toename van het aantal gerelateerde hectare doordat voornamelijk grootschalige bedrijven het certificaat verkregen.

Voor MIA\Vamil is in 2012 ruim 117 miljoen euro toegekend en voor de Regeling groenprojecten 21 miljoen euro. De overheidsdoelstellingen van 30% (MIA\Vamil) en 5% (Regeling groenprojecten) van nieuwe tuinbouwkassen is daarmee gehaald.

GRAFIEK 2: AANTAL HECTARE NIEUW- EN VERBOUW GROEN LABEL KAS 2008 - 2012

Er zijn van 1999 tot en met 2012 totaal 1.746 GLK-certificaten uitgeleverd. Het aangevraagd investeringsbedrag voor GLK-kassen van 1999 tot en met 2012 bedraagt 8,7 miljard euro voor MIA\Vamil en 4,8 miljard euro voor de Regeling groenprojecten.

GROEN LABEL KAS 10-2013

In 2012 is het certificatieschema GLK9-2012 geëvalueerd. Het herzieningsproces is volgens de standaard SMK-procedure uitgevoerd - onderzoek uitzetten, begeleidingscommissie, hoorzitting - waarbij elke stap door het College van Deskundigen GLK wordt bekrachtigd. De belangrijkste wijzigingen in GLK 10-2013:

- Toevoeging praktijkrijpe ontwikkelingen aan de keuzemaatregelen
- Onderscheid in de basiseisen tussen het dagelijks gebruik van de ketel en tijdens calamiteiten
- Verbetering van de controlesystematiek van rookgasreinigers door de urenregistratie als uitgangspunt te nemen
- Omdat de WKK niet meer rendabel is vanwege minder mogelijkheden voor het terugleveren van energie aan het net is deze eis verplaatst naar de keuzemaatregelen. Door deze wijziging wordt een lager energieverbruik met extra punten beloond
- Extra punten voor het bezit van een EKO- of Milieukeur productcertificaat
- Nieuwe keuzemaatregelen voor alle thema's (energie, gewasbescherming, water en nutriënten), onder meer vanwege innovaties en ontwikkelingen in de sector

Belangrijk voor het herzieningsproces is dat onderscheid is aangebracht in de eisen die gekoppeld zijn aan de Regeling groenprojecten en de MIA\Vamil regeling. Voor de Regeling groenprojecten betekent dit het selecteren van een aantal managementmaatregelen. Voor de MIA\Vamil regeling wordt gefocust op middelvoorschriften. ●

RESTWARMTE VOOR TUINDERS IN ZEEUWS VLAANDEREN

GLASTUINBOUW ZEEUWS VLAANDEREN IS EEN NIEUW GLASTUINBOUWPROJECT VAN 300 HECTARE. HET LIGT IN HET GEBIED TEN ZUIDEN VAN TERNEUZEN DAT DIRECT GRENST AAN HET HAVENGEBIED EN IS UNIEK IN DE WERELD. RESTWARMTE EN CO₂ AFKOMSTIG VAN DE INDUSTRIE WORDEN HERGEBRUIKT. DAARDOOR WORDT ER IN HET GEBIED DUURZAMER EN MILIEUVRIENDELIJKE GEPRODUCEERD.

“Voor telers is het een aantrekkelijk alternatief voor de veelgebruikte WKK”, weet projectmanager Jenny Crone. “Door gebruik te maken van de restwarmte en CO₂ van de kunstmestfabriek van Yara kunnen we het gehele gebied voorzien van gegarandeerd beschikbare warmte en CO₂, tegen een vast tarief. Een belangrijk verschil met andere gebieden waar industriële warmte wordt benut is de temperatuur: hier hebben we het over restwarmte van 89 graden Celsius en dat is heel wat heter dan de normale 35 graden. De kassen maken gebruik van deze warmte en daarna gaat deze op een temperatuur van 35 à 40 graden weer terug naar de fabriek voor andere processen. Dat, samen met de continue beschikbaarheid en industriële betrouwbaarheid maakt dit gebied uniek.”

LAGE ENERGIEPRIJS

“Een tuinder heeft twee grote kostenposten”, legt Jenny uit, “energie en personeel. In dit gebied is hij verzekerd van een vaste lage energieprijs die soms tot 50% lager ligt dan bij

gebruik van een WKK. Bovendien is de levering hier volgens industriële standaarden aangelegd en gegarandeerd, terwijl in de WKK nog wel eens storingen voorkomen. Dat is tenminste wat ik van telers die hierheen zijn verhuisd heb vernomen.”

OMGESCHOOLD

Het gebied wordt gefaseerd bebouwd: op dit moment zijn drie bedrijven actief. Tomatenteler Tomaholic heeft twee keer tien hectare, paprikateler De Westerschelde heeft acht hectare en auberginetelers Gebr. Van Duijn hebben zeven hectare aan glastuinbouw. “Daarnaast is er het opleidingsinstituut VOC, waarin mensen zonder baan worden omschoold tot tuinbouwmedewerker”, vertelt Jenny Crone. “Het is ook niet voor niets dat telers hier de ruimte krijgen: Zeeuws Vlaanderen is een krimpregio, en om dat tegen te gaan is al jaren geleden bedacht om hier grootschalige tuinbouw te plannen. Door een tekort aan banen is de belangstelling en motivatie voor een baan in de tuinbouw

bovengemiddeld groot, en ook dat is een voordeel voor de telers.”

GEBIEDSCERTIFICERING

Onlangs heeft het glastuinbouwgebied bij SMK geïnformeerd naar de mogelijkheid om een certificering te ontwikkelen voor het gehele gebied. “Wij hebben het idee dat we hier heel duurzaam werken, maar dat willen we graag onafhankelijk laten beoordelen”, zegt Crone. “Voor ons gebied zou het interessant zijn, want zo’n certificering trekt vooruitstrevende telers aan. Ook voor de telers is het interessant omdat vanuit de consument de belangstelling voor duurzamere producten toeneemt en dat zou voor hen meer afzet kunnen betekenen. Je zou dus een opeenstapeling van mogelijke certificeringen kunnen krijgen hier: een certificaat voor het gebied, een certificaat voor Groen Label Kas, én een productcertificaat Milieukeur op de gewassen.”

JAN VAN DUIJN (GEBR. VAN DUIJN): “VASTE ENERGIEPRIJS AANTREKKELIJK”

Voor Jan van Duijn van auberginebedrijf Gebr. Van Duijn viel de keuze voor zijn derde vestiging waar hij aubergines teelt op Zeeuws Vlaanderen. “Voor mij waren twee zaken heel aantrekkelijk: het duurzame aspect en het

PIET REEDIJK

JAN VAN DUIJN

JENNY CRONE

energietechnische aspect”, zegt hij. “Er ligt hier een heel mooi bestemmingsplan, met ruimte voor groei, en door de vaste energieprijzen ben je als bedrijf niet gevoelig meer voor de vele schommelingen in de gasprijzen. “Wij spreiden onze risico’s doordat we energie inkopen in Zeeuws Vlaanderen, los van de olie- en gasmarkt en dit vinden wij heel positief”.

VOORBEREID ZIJN

De kas met een oppervlakte van acht hectare heeft Van Duijn direct volgens de Groen Label Kas normen laten bouwen. “Het was een nieuwe kas en ik hoefde geen extra investeringen te doen om in aanmerking te komen voor certificering”, vertelt Van Duijn. “Alleen al doordat we gebruik maken van restwarmte verdienen we heel veel punten. Verder vangen we al ons water op. Dat kan doordat we heel grote waterbassins konden bouwen, doordat de grondprijs hier vrij laag is. Daar ontvang je ook punten voor. Verder is het gewoon een moderne en zuinige kas, dus certificering was geen enorme moeite.” Inmiddels is Van Duijn bezig met de certificering onder Milieukeur van zijn aubergines. “Ook daarvoor zijn we al een heel eind op streek”, vertelt van Duijn. “Het enige dat we nog moeten regelen is de overgang op groene elektriciteit. Ik vind het belangrijk om te certificeren omdat ik proactief met mijn vak bezig wil zijn. Wij leveren aan de retail in Duitsland, UK, Scandinavië en Nederland. Op dit moment

“TOT 93% ENERGIE BESPAREN TEN OPZICHTE VAN GASGESTOOKTE TUINBOUW”

vinden afnemers het wel interessant, maar er wordt nog niet uitdrukkelijk om gevraagd. Ik verwacht dat afnemers op den duur toch meer naar aantoonbare duurzaamheid van je product zullen vragen. Dan kun je daar maar beter op voorbereid zijn.”

PIET REEDIJK (DE WESTERSCHELDE): “TOT 93% ENERGIE BESPAREN”

Paprikateler Piet Reedijk van De Westerschelde koos voor Zeeuws Vlaanderen vanwege de uitbreidingsmogelijkheden in dit gebied. “Wij hebben nu, naast onze twee vestigingen in de omgeving van Barendrecht van elk drie hectare,

acht hectare in Zeeuws Vlaanderen. Hier hebben we echt de ruimte om uit te breiden: op termijn willen we zelfs naar 16 hectare op deze plek. Voor ons bedrijf was de zekerheid over de energieprijzen een belangrijke reden om ons hier te vestigen. Onlangs heeft DLV bevestigd dat we hier tot 93% energie besparen ten opzichte van gasgestookte tuinbouw.”

SOEPELE CERTIFICERING

Ook Reedijk heeft een gecertificeerde Groen Label Kas in dit gebied. “Omdat het een nieuwe kas is, hebben we veel van de benodigde maatregelen moeiteloos in kunnen passen. De voorbereidingen op de certificering verliepen dan ook soepel, samen met SMK. Ook de waterhuishouding hebben we volledig op orde, tot en met recyclebaar drainwater aan toe. En omdat we op termijn volledig klimaatneutraal willen werken, onderzoeken we de mogelijkheid om enkele duizenden vierkante meters aan zonnepanelen te plaatsen.”

De Westerschelde is bezig met productcertificering van de paprika’s onder Milieukeur. Reedijk: “Ook daarin wil De Westerschelde een voorloper zijn. Hoewel slechts 15% van onze afzet in Nederland plaatsvindt, vinden we het toch belangrijk om aantoonbaar duurzamer te produceren.” ●

EERSTE KONIJNENSTAL GECERTIFICEERD VOOR DE MAATLAT DUURZAME VEEHOUDERIJ

HET FAMILIEBEDRIJF GROENEWOUD UIT HET BRABANTSE VINKEL HAD ONLANGS DE PRIMEUR. ALS EERSTE KONIJNENSTALHOUDER IN NEDERLAND BEHAALDE DE ONDERNEMING HET MDV CERTIFICAAT VOOR HAAR DUURZAMERE KONIJNENSTAL. EEN AFNEMER UIT BELGIË TROK HET BEDRIJF OVER DE STREEP. "ZIJ WILDEN TEKENEN VOOR EEN GEGARANDEERDE AFNAME VAN MINSTENS TWEE JAAR", ZEGT JACQ GROENEWOUD.

Tot twaalf jaar geleden hield de familie Groenewoud nog koeien, varkens en schapen. "Maar vanaf 2000 zijn we overgeschakeld op konijnen", vertelt zoon Jacq. "Eind 2012 zaten we op onze top van circa 1800 voedsters en 30.000 konijnen", zegt hij.

Halverwege 2011 werden de plannen gemaakt voor de bouw van een nieuwe stal. "En dan ga je natuurlijk ook nadenken over de toekomst van je bedrijf", zegt Groenewoud. "In de markt is er een toenemende vraag naar kwaliteit, duurzame werkwijzen en diervriendelijk vlees. Daar wilde ik als ondernemer graag op inspringen, onder meer met ruimere hokken. Maar investeren betekent risico nemen. Toen mijn afnemer Lonki uit België aangaf garant

te willen staan voor een afname van mijn konijnen voor minstens twee jaar, als ik zou voldoen aan de eisen van de Maatlat Duurzame Veehouderij, heb ik de stap gewaagd. Ook kwam ik door de investering in de duurzame stal in aanmerking voor een fiscale regeling (MIA/Vamil) van de overheid. Dat heeft de keuze ook makkelijker gemaakt."

67% MEER LEEFRUIMTE

Half augustus 2012 zette Groenewoud de eerste konijnen uit in hun nieuwe onderkomen. De hokken zijn gebouwd volgens het zogenoemde parkstelsel, met verhoogde plateaus. De stal heeft vijf dubbele rijen van 35 hokken van

2,12 bij 1,02 meter. In totaal zijn dat 350 hokken met 30 konijnen per hok. De konijnen hebben ongeveer 67% meer ruimte dan in zijn vorige stal. De bodems zijn van kunststof. Dat veroorzaakt minder beschadiging aan de poten van de dieren dan de gaasroosters van de oude hokken.

Groenewoud heeft nog meer maatregelen genomen om aan de MDV-eisen te voldoen. Het bedrijf scheidt nu dagelijks de mest van de urine, waardoor er minder ammoniakuitstoot plaatsvindt. Dit gebeurt met lopende banden (onder de hokken) met sleuven erin. De dieren krijgen ook geperst stro via speciale strookers. Ook plaatste Groenewoud PVC buizen in

de hokken waar de dieren in kunnen kruipen, als alternatief voor een hol. Verder voorzag de konijnenhouder de stal van een geavanceerd ventilatiesysteem. Twee van de drie ventilatoren staan continu aan. De derde springt automatisch aan als het te warm wordt in de stal. Ook de luchtdruk wordt door een klimaat-computer heel precies geregeld.

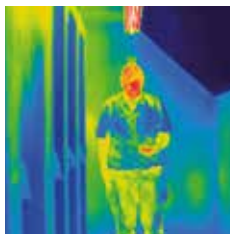
Het kostte Groenewoud al met al een half jaar om zijn bedrijf MDV-proof te maken en werd daarbij ondersteund door adviesbureau Subsidiefocus. "Vooral het organiseren van het

ventilatiesysteem en het scheidingssysteem van mest en urine kostten enige inspanning," zegt hij. "Het was even zoeken hoe we dat het beste voor elkaar konden krijgen, maar het is gelukt. En natuurlijk ben ik er trots op dat we de eerste konijnenstal in Nederland zijn met een MDV-certificaat!"

PROFESSIELE BELANGSTELLING

Belangstelling van collega's is er volop, ook uit het buitenland. "Ik heb al veel geïnteresseerde stalhouders mogen ontvangen", zegt Groene-

woud. "Maar er is een groot verschil tussen landen. België en Duitsland lopen voorop. Als een veehouder daar een nieuwe stal wil bouwen, moet hij nu verplicht voldoen aan duurzaamheidseisen. De Polen en Roemenen vinden het echter allemaal nog veel te modern. Die gaan alleen voor kwantiteit. Toch verwacht ik dat zij het uiteindelijk gaan afleggen in de markt. Ik ben ervan overtuigd dat de duurzame weg, zeker op de langere termijn, de enige juiste weg is." ●

SMK. KOMPAS VOOR DUURZAMER ONDERNEMEN